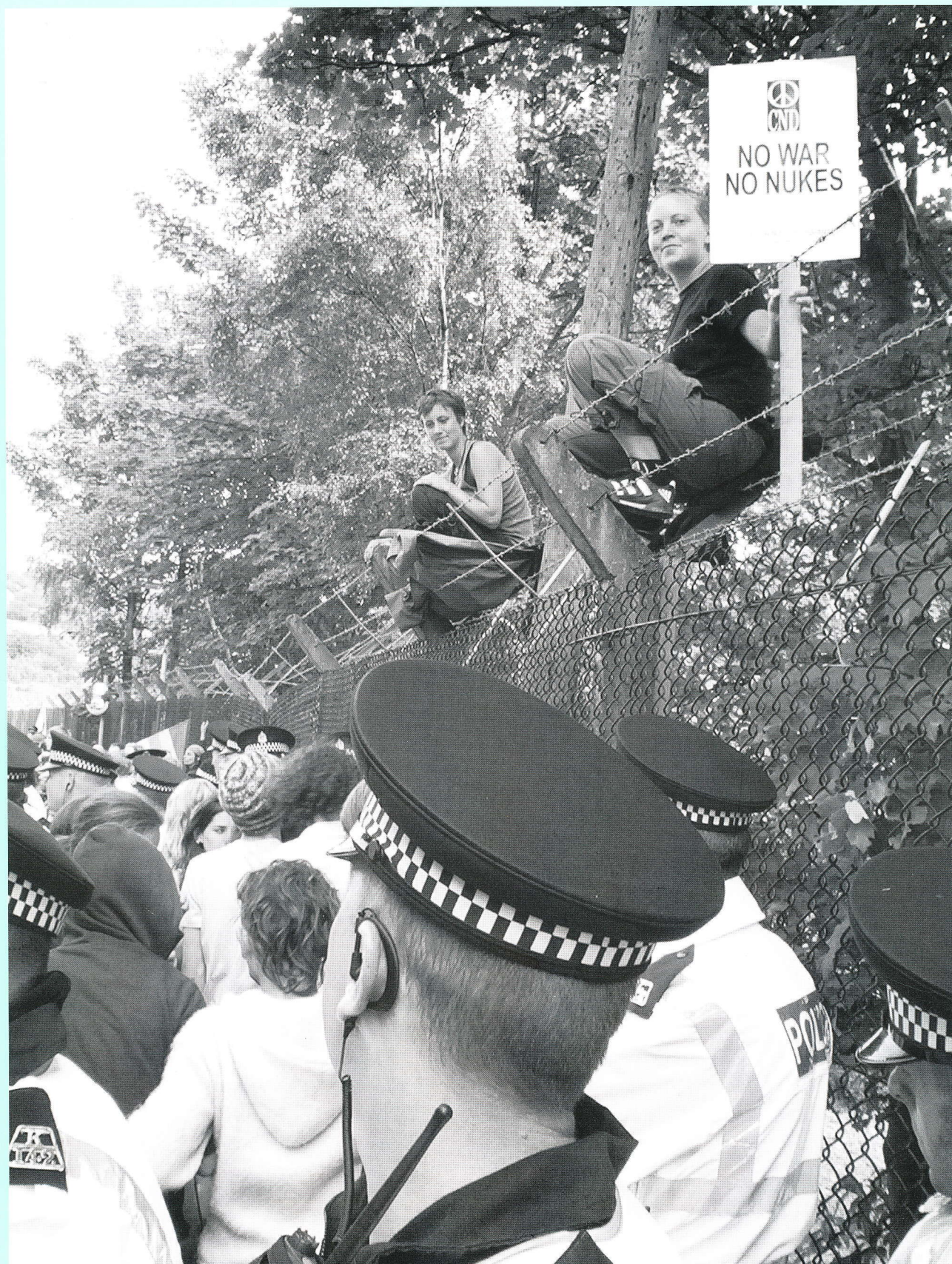

Vi Mänskor

Vi Mänskor

Nummer 2 2006

Utgives av Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Redaktionsadress:

Vi Mänskor
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg
Tel/Fax 031-14 40 28
e-post: vimanskor@telia.com
PG: 90 24-1

Ansvarig utgivare:

Evy Hagman

Redaktör:

Marie-Louise Carlberg

Lay-out:

Marie-Louise Carlberg

Redaktion:

Aase Bang
Erni Friholt
Caroline Runesdotter
Marie-Louise Carlberg

Omslag: Blockad vid kärnvapenbasen Faslane
i Skottland 2005. Bild: Ofog

Skriv till oss!

Vi välkomnar alla bidrag,
men kan tyvärr inte betala
några arvoden.

Nästa nummer: september 2006

Manusstopp: 15 juli 2006

Tryckeri: PR-Offset, Mölndal

Innehåll

3. Ledaren Erni Friholt
4. Att inte foga sig i uppenbart vansinne Anna Sanne Göransson
8. Kampen för en fredlig värld måste börja nu Per Björklund och Olivia Malmqvist
10. Typ shalom eller salam eller vad då? Nina Gren
12. Ner med vapnen! Ner med vapnen! Marie-Louise Carlberg
14. Harold Pinter – ett ljus i mörkret Utdrag ur Harold Pinters Nobelföreläsning
16. Fredskvinnorna Erni Friholt
18. Den svåra vägen till fred Erni Friholt
20. Älvens röst Marie-Louise Carlberg
20. Recensioner Caroline Runesdotter
28. 500 miljoner underskrifter...” Britt- Marie Olander
29. European Social Forum i Paris Ianthe Holmberg
30. Europas ledare – tänk om! Erni Friholt
31. Vägen till en kärnvapenfri värld Ianthe Holmberg och Erni Friholt
33. Den ”riktiga” Mors Dag Julia Ward Howe
33. Hjälp, ekonomi fattas till verksamhet...” Majlig Fridén

Ledare

Nu pågår Fotbollsvärldsmästerskap i Tyskland. Enligt en träffande beskrivning av allas vår jämställdhetsombudsman Claes Borgström av många (män) betraktat som en mänsklig rättighet. Liksom att köpa sex...?. Det får kosta vad det vill.

Och ändå är detta en spottstyver mot vad andra lekar – och leksaker för pojkar och män kostar. Kamouflerat under beteckningar som Försvar av rikets säkerhet, Försvar mot terrorangrepp, Göra karlar av pojkar, med mera uppbyggligt.

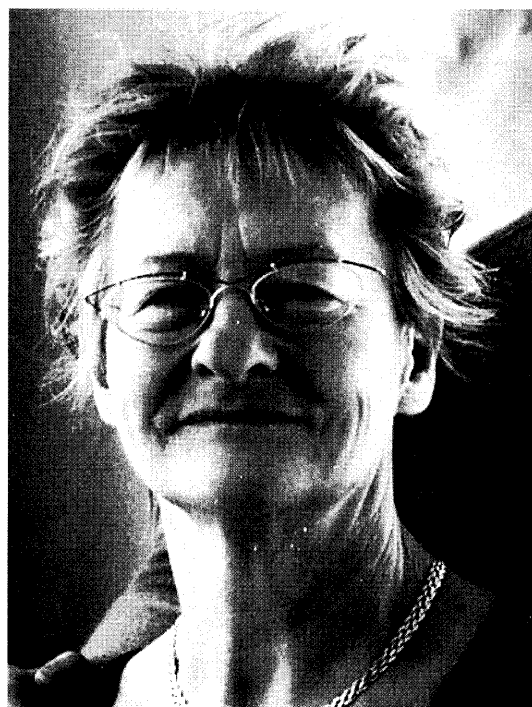
"Försvar och säkerhet" anses i Sverige liksom annorstädes alltid vara en fråga om militär styrka, medan det för vanligt folk handlar om personlig trygghet och social rättvisa. Något som endast på fredlig väg kan uppnås.

I vår "EU-gemenskap" finns två kärnvapenstater. Eftersom gemenskapen kräver 'alla för en' och 'en för alla' har vi det ofrivilliga nöjet att få "stöd och bistånd med alla till buds stående medel" om vi skulle utsättas för ett väpnat angrepp på vårt territorium. Allt enligt det EU-konstitutionsförslag som lyckligtvis ratats av Frankrike och Nederländerna i en folkomröstning. Men rätt som det är dyker det upp igen, så var på er vakt! (Ni kan t ex förbereda er genom att läsa kritik och förslag till en alternativ skrivning som nyss tryckts upp av SKV: "Vi vill ha en konstitution för vår tid").

Detta nummer av Vi människor har FRED som sitt tema. Till en liten del finansierat med stöd av UD. En bra sak med Sverige, att man inte räds kritiska röster, man till och med stöder dem. (Nej, jag är inte särskilt ironisk när jag säger detta).

Men när Fredsrörelsen på Orust inbjöd fredsforskaren och direktören för TFF – Transnationella Stiftelsen för Freds- och Framtidsforskning – Jan Öberg att tala om Den svåra vägen till fred, fick kommunkontoret och kommunbiblioteket där han skulle tala, motta ett flertal mycket kritiska brev.

Ett kom från folkpartiets politiska sekreterare i rikskansliet som ifrågasatte lämpligheten att låta honom tala! Med hänvisning till att hans åsikter inte skulle vara underbyggda... Ingen av brevskrivarna deltog i mötet, förstås. (Se artikel på sid 18) Yttrande- och åsiktsfrihet, på vems villkor? Bra att ha i åtanke inför stundande val.

Erni Friholt

Och jag undrar just om vi hade fått några pengar om vi i vår ansökan skrivit att vi skulle främja antimilitaristisk kamp?

Gandhi sa på sin tid att "Varje rörelse som arbetar för en samhällsförändring måste alltid räkna med fem stadier av respons:

1. Likgiltighet
2. Förlöjligande
3. Trakasserier
4. Repressalier och slutligen
5. Respekt."

Jan Öberg och TFF och vi med honom är snubblande nära punkt 4... Om vi nu kan avstå från att svara med samma mynt, uppnår vi snart punkt 5, Respekt! Vilket enligt Gandhi är detsamma som seger.

Ja, en sådan seger trängtar vi verkligen efter.

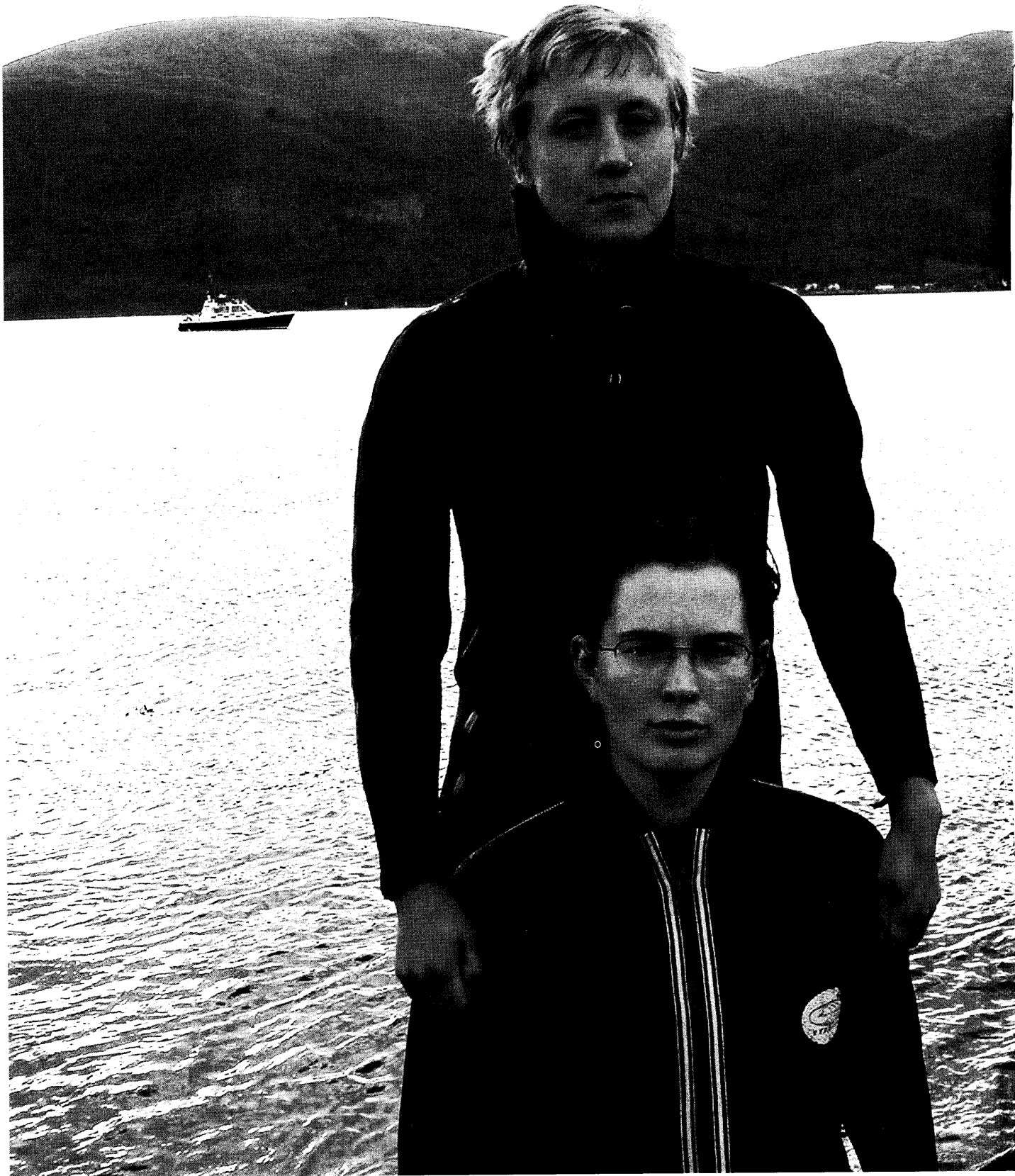
Gudrun Schyman, en gång övertygad pacifist, skrev för åtskilliga år sedan ett fredspolitiskt program för vänsterpartiet där hon krävde total avrustning. Det ska bli intressant att se om hon har med det till F! och om det i så fall blir antaget där. Så var ju, som bekant, inte fallet i vänsterpartiet.

Gudrun Schyman är ändå den politiker som tydligast ser och beskriver maktstrukturen i samhället där säkerhetspolitiken fortsätter att diskuteras mellan män och handlar om vapen och territorium, medan våldet/kriget förs mitt inne i våra samhällen.

Det militära försvaret slukar miljarder, medan kvinnojourerna, försvaret av medborgarna, får förlita sig på frivilliga ideella krafter.

Erni Friholt

Att inte foga sig i uppenbart vansinne

Emmamalin Larsson och Anna Sanne Göransson förbereder sig att simma in på kärnvapenbasen Faslane

En halvtimme kvar tills Emmamalin, Elin och jag skulle krångla på oss simfötterna och glida ner i vågorna. Vi var tystare än vanligt. Några dagar innan hade Kate från sommarlägret åkt in till stan för att göra ärenden och vi bad henne köpa en visselpipa och gul spray. Sprayen knöt jag fast i tyngdbältet med hoppet att simma ända in. Gråsvart skotsk sommarnatt med duggregn som gör luften dimmig är önskeväder för att försöka ta sig in på en kärnvapenbas.

Ofog- för en kärnvapenfri värld började som ett par kompisar som inspirerades av "The trident three"; Jane, Ulla och Angie, tre tanter som lånade en båt, körde ut till kontrollbasen i viken där Storbritanniens kärnvapenubåtar ligger, och slängde alla datorer i sjön. De öppnade fönstret och hivade ut datorerna en efter en – plask för plask ner i vattnet. Sedan satte de sig och drack kaffe och väntade på polisen.

Vi ville göra liknande saker, så vi bjöd hit dem, för att prata om vad de gjort. De inbjöd oss att delta i den årliga blockaden av kärnvapenbasen Faslane i Skottland.

Sedan dess har Ofog arrangerat resor för att delta i den blockaden och till NATO:s kärnvapenbaser i Belgien ett flertal gånger. Vi har hälsat på i kvinnoläget i England utanför Menwith Hill – världens och USA:s största spionbas. Vi har arrangerat aktionsläger i Nordnorge där det också finns flera nordamerikanska spionbaser.

I Sverige är det tyst om kärnvapen i väst. Trots att det talas om kärnvapen i massmedia så gott som varje dag.

Jan Hallenberg, professor på försvarshögskolan i Stockholm, pratar i radion 13 april 2006, om att det behövs något slags hot mot Iran. **"Det är svårt att hitta tvingande sanktioner för att få Iran på knä."** Han beklagar att det är svårt att få FN:s säkerhetsråd att **"vara överens om att sätta åt tumskruvarna ordentligt"**. Detta för att Iran kanske kan utveckla kärnvapen.

Låter det bekant?: **"Irak kanske kan utveckla kärnvapen"**. Men de gjorde inte det. Storbritannien däremot testade sina kärnvapen, i samarbete med USA i Nevada-öknen i mars i år. USA är i full färd med att utveckla nya "användbarare" massförstörelsevapen.

De två länderna som talar högst om faran med kärnvapen har själva kärnvapen, helt öppet. De hotar med att använda dem, de utvecklar nya och de sprider dem. De bryter därigenom på i stort sett alla punkter i ickespridningsavtalet som de skrivit under 1967.

Sommarlägret var anordnat av Trident Ploughshares och Scottish CND (Campaign for Nuclear Disarmament). Kära återseenden och små tält omgärdades av vackra kullar med gårdsgårdar och får och björnbärsnår. Bara en kilometer fågelvägen till Faslanes kärnvapenbas. Vattnet låg nära och blått med små kanoter som kajkade omkring olovligt nära kärnvapenbasen. Nätterna var fulla av små grupper som troppade iväg från lägret för att klippa håll i staket eller skriva budskap runt basen. På mornarna tvättade vi oss i bäcken som var iskall medan telefonen gick het i mediahusvagnen.

Det blir inte mycket sovet när man har chans att träffa folk som varit med på CND:s stora sittdemonstrationer och marscher på 50- och 60-talet eller engelska tanter som varit med och hindrat amerikanska kryssningsmissiler att bli utplacerade vid Greenham Common på 80-talet, ska planera samarbete med finska värnpliktsvägrare eller passa någons busiga unge samtidigt som världen och historien öppnar sig för en.

Men det finns få saker som är så inspirerande. Att folk från olika länder, åldrar, liv och erfarenheter möts och gör motstånd mot uppenbart vansinne känns – konstigt nog – väldigt ovanligt. Det är det mest intensiva politiska kunskapsinhämtande jag kan tänka mej.

I Aldermaston i England bygger Storbritannien enorma utvecklingsanläggningar för nya atomvapen. Bland annat planeras en tusen meter lång byggnad för tester med laserteknik. De nuvarande fyra kärnvapenbestyckade ubåtarna av typen Trident ska även de bytas ut till mindre och mer "användbara" ubåtar.

Trident består av 4 ubåtar med 200 stridsspetsar, var och en 5-100 gånger så kraftfulla som den bomb som släpptes över Hiroshima.

Skinande sol och och gympaskor som dunsar mot asfalten. Ett par dagar in på lägret utförde jag och Elin och Emmamalin små upprymdhetsdanser. Vår plan var klar.

Man kan tycka att man inte får ha så kul och skratta så mycket när man håller på med så allvarliga saker, men jag ser ingen motsättning i det. Om man känner till hyckleriet, historiens rasism som fäster kvar vid kärnvapenpolitiken utan att någon vill låtsas om det, om man har ganska god fantasi för vad kärnvapen kan göra med människor – då finns det ingen motsättning i att ha roligt medan man gör motstånd. Det behövs! Både glädje och motstånd!

Krigsförespråkare vet att utnyttja språket. "Fredskoalition" för NATO:s krigssamarbete, "Strategiska produkter" för svenska vapen. Men ibland glömmen de sig. Jan Hallenbergs tortyrmetaforer om att få Iran på knä med tumskravar är ett exempel. Storbritanniens kärnvapenbestyckade ubåtar är ett annat: De heter Vanguard, Vigilant, Vengeance och Victorious.

Från det att bilen saktar in, till att händerna fumlar för att få hälarna i simfötterna vet jag ingenting. Rakt ut i vattnet snabbt. Småstensrassel och hjärtat dunkar över de egna plaskljuden, de andra hör jag inte förrän vi ligger med huvudet ovanför ytan och simmar utåt alla tre.

Långa ljusarmar från vaktfyrar sveper över stranden vi nyss hukande sprang över men då ligger vi redan i skydd av mörkt vatten längre ut. Så långt allt väl. Vi är i samma vatten som ubåten.

Ubåtarna Förtrupp, Vaksam, Hämnd och Segerrik tillhör det land som korat Winston Churchill till sin mest framstående medborgare genom tiderna. Samme Churchill som 1937 sa: ***"Jag erkänner (...) inte att ett stort fel begåtts mot Amerikas röda indianer eller Australiens svarta. Jag erkänner inte att något fel begåtts av det skälet att en starkare ras, en högre ras, en världsligt visare ras för att uttrycka det så, har kommit och tagit deras plats."***

Samma land har år 2006 en policy som säger att kärnvapnen – förutom till attack och svar på andra massförstörelsevapen – kan användas som hot eller som straff. Storbritannien har makten att hota för att få sin vilja igenom – och använder den. I New Labour Strategic Defence Review från 1998 uttrycks Storbritanniens kärnvapenpolicy rakt på sak: ***"Kärnvapen ska användas för att skydda vitala ekonomiska intressen, bli tillgång till naturtillgångar, speciellt olja."***

Den rasism och kolonialism som inte uttrycks direkt i ord längre, uttrycks i policydokument och handling.

Den galna policyn är inte heller långt ifrån att sättas i verket. Senast våren 2002, innan attackerna mot Irak sattes igång, deklarerade Geoff Hoon, då försvarsminister: ***"Irak kan vara helt säkra på att vi under de rätta omständigheterna kommer att vara villiga att använda våra kärnvapen."***

Med det hotet hängandes i luften ett år senare och fortfarande utan ett spår av kärnvapen i Irak, befann sig Elin, Emmamalin och jag med ett långsamt minskande avstånd mellan oss och basen för de massförstörelsevapen som Storbritannien hotade att avfyra.

Det verkar inte sant när de långa bojarna som ligger runt basen skymtar långt där framme. Och de kommer bara närmare.

Emmamalin hostar kvävt och ser trött ut. Jag blir darrig i händerna när jag inser att vi kommit så långt utan att någon sett oss. Testar att jag kan få sprayburken ur bältet. Inga båtar nu, inga rop eller vaktljus.

Blockader vid kärnvapenbasen Faslane i Skottland.

Text: Anna Sanne Göransson

Bilder: Ofog

Bojarna är stora svarta när man kommer nära inpå, men mellan dem är det lätt att komma förbi. En liten stund kan vi hänga i skuggan mellan bojarna och inse...

Där innanför är det "High Security Area" och upplyst så att vattnet glittrar vitt alldeles framför oss. Vi gör tecken mot varandra och zum – rakt ut i ljuset så fort jag kan.

Jag ser stora byggnader rakt framför och försöker minnas ritningen i huvet, simmar på rakt fram och vänsterbenet får kramp och fan också. Uppe på ställningar runt om går det folk.

De har inte sett mej än och benet kommer igång, jag vet inte var Emmamalin och Elin är. "Hey, you there!!" Nu.

Plötsligt är larmet på runt om oss: "EOO EEEEOO EEEEOOOO Bandits on the base, bandits on the base". Personen skriker något på skotska. Antagligen att vi ska stanna, vara stilla. Men jag är bara en bit från hangaret och simmar fram och upp med sprayburken, D I S A R M så stort jag kan, blir ändå litet mot det gigantiska hangaret. Men det syns och lyser gult mot grått.

Sekunder senare vrromar en gummi-motorbåt upp bredvid mej och en man ombord drar i ett huj upp mej ur vattnet. Männen ombord är skärrade och vi måste genast ta av oss simfötterna och de håller i oss tills vi lovar att inte hoppa i igen.

– Tänk om ni blivit påkörda, det är livsfarligt flickor, vad gör ni ute och simmar här?

– Det här är en kärnvapenbas, svarar vi. Vad kan vara livsfarligt i jämförelse?

Då byter de snabbt ämne och undrar om vi vill ha en kopp te.

Blockader och andra protester pågår mot de nya testanläggningarna som byggs i Aldermaston i England. Det var hit CND:s påskmarscher gick på 50-talet. Greenham Common, USA:s före detta kärnvapenbas, som stängdes av efter ett 15 år långt kvinnofredsläger, ligger bara några kilometer bort.

Aldermaston, Womens' Peacecamp, för traditionen från Greenham Common vidare och tältar en helg varje månad vid staketet till Aldermaston.

Tillsammans med organisationen Trident Ploughshares ordnar de regelbundna blockader mot basen under namnet Block the Builders, Blockera Byggarna.

Organisatorerna i CND och Trident Ploughshares har börjat se att de årliga blockaderna av Faslane tyvärr är alltför lätta att hantera för poliserna.

För att höja den politiska temperaturen ytterligare har de beslutat att försöka sig på en sorts stafett-blockad. Med start i oktober i år kommer olika miljö-, freds-, solidaritets-, partigrupper mfl, att avlösa varandra i blockader av Faslane under ett helt år!

Åk dit, skriv motståndshistoria!

Kontakt: 0733-81 53 61

faslane365@ofog.org

www.ofog.org

www.faslane365.org

Ekonomiskt stöd: PG: 444414-7
skriv Faslane 365 på talongen.

Kampen för en fredlig värld måste börja nu

Studenter mot krig? Kan en sådan organisation verkligen behövas? Är det inte en självklarhet att vara mot krig? Och kriget i Irak – det är väl över sedan länge? Nu är det väl ändå Irans kärnvapenprogram som utgör det största hotet mot världsfreden?

Att presentera en organisation som vår handlar till stor del om att svara på frågor som dessa. För många tycks det nämligen vara ett mysterium hur man som student orkar ägna en stor del av sin tid till engagemang mot avlägsna krig, som väl knappt skulle påverka oss om det inte vore för de störande bilder på våld och förödelse som fyller våra TV-apparater.

Studenter mot krig (SMK) föddes under 2002, när Bush-administrationen började tala öppet om ett krig mot Irak. Upptakten till kriget präglades av febril aktivitet – och SMK deltog i ett av de nätverk mot kriget som uppstod i Göteborg. Och demonstrationerna bara växte, från 800 deltagare i början på hösten till 30.000 i februari.

Kanske trodde många att det faktiskt skulle vara möjligt att stoppa kriget, om bara tillräckligt många världen över gick ut på gatorna och demonstrerade. Kanske var det därför som uppslutningen blev så stor; det fanns en känsla av att vi för en gångs skull faktiskt hade chansen att verkligen göra våra röster hörda. Vilket vi också gjorde, när 15–30 miljoner människor demonstrerade världen över den 15:e februari 2003.

Efter en sådan urladdning var det inte förvånande att optimismen på många håll övergick i besvikelse och cynism när kriget trots allt inleddes. När George W. Bush i maj 2003 deklarerade att kriget var över valde också medierna att i stort sett köpa den beskrivningen och anpassa sin rapportering därefter.

Trots att det blev allt svårare att få gehör för andra perspektiv så levde antikrigsrörelsen – och Studenter mot krig – vidare. Det fanns tillräckligt många som förutsåg hur ockupationen skulle förstöra Irak. På de flesta punkter har förutsägelserna också visat sig stämma: kriget har lett till minst hundratusen dödsoffer (och ett stigande antal för varje år av ockupation); de utländska oljebolagen slåss om tillträde till Iraks oljefält; USA bygger militärbaser och en gigantisk ambassad som bara kan vara ämnad att utgöra deras fotfäste i regionen under överskådlig tid; och med sin strategi för att söndra-och-härska och sponsra olika milisgrupper efter tycke och smak håller USA på att kasta landet in i ett allt blodigare inbördeskrig.

Efter tre år av blodbad i Irak står nu samma män, till synes berusade av sin makt, och framför samma argument och samma

George Solomou, officer som sa upp sig från armén, efter att ha vägrat tjänstgöra i kriget mot Irak.

krigsretorik igen. Mest skrämmande är kanske att så många – även här i Sverige – verkar tycka att ett anfall mot Iran vore en god idé. Ofta underbygger de sin krigshets med en demonisering av islamistiska rörelser, en demonisering som oundvikligen spiller över på islam som religion och muslimer i allmänhet; som hotar att göra talet om en ”civilisationernas kamp” till en självuppfyllande profetia.

Där står vi alltså nu. Därför är behovet av global solidaritet och gemensam kamp för en fredligare värld större än någonsin. Och det handlar om mer än att bara gå ut och visa sin motvilja mot Bush-regimens militarism och försiktigt påpeka att ”kriget mot terroristerna” måste föras med mer ”humana medel”. Det handlar om att kräva att det globala ”kriget mot terrorismen” skrotas och ersätts av en verklig kamp mot fattigdomen.

Kampen för fred handlar om att synliggöra och bekämpa ”de institutioner, förhållanden och orättvisor som skapar konflikter” – som det står på vår hemsida.

Demonstration i Göteborg två år efter kriget startade i Irak

För oss handlar det inte minst om att belysa och ifrågasätta vår egen regerings delaktighet, våra egna vapenexportföretags blodsbesudlade rekordvinster.

Men hur? Även om vi är en studentförening så har målsättningen alltid varit att nå ut med vårt budskap och verka som en del av en bredare rörelse. Att ockupera kårhus och kräva världsrevolution har inte riktigt varit vår grej. När vi arrangerar teach-ins på universitetet – vare sig det är föreläsningar med lokala forskare och aktivister eller inbjudna gäster som författaren Tariq Ali eller den brittiska vapenvägraren George Solomou – så är målet alltid att locka en bred publik. Universitetet är en offentlig resurs som tillhör alla, inte bara de som läser där. Därför samarbetar vi

också ibland med organisationer utanför universitetsvärlden; t.ex. har vi haft föreläsningar tillsammans med ISM om Palestina, och tillsammans med Afrikagrupperna om Väst-sahara.

Att öka kontakter och samarbete mellan olika lokala fredsorganisationer var också tanken bakom Fredsfestivalen, som arrangerades för första gången under förra hösten. Initiativet kom från början från volontärorganisationen IAL (Internationella Arbetslag), och efter ett halvårs slit blev det en inspirerande helg på Hagabion med filmer, föredrag, och workshops. Fredsfestivalen blev så lyckad att en uppföljare planeras till hösten.

Mycket annat kräver också vår uppmärksamhet just nu – mer än vad en liten förening

kan klara av att ta tag i. Talet om ett möjligt angrepp mot Iran t.ex; utvidgningen av "kriget mot terrorismen" till allt fler områden i världen; den ökade demoniseringen av islam, och så vidare.

Vårt senaste möte behandlade just dessa frågor. Bland andra religionsvetaren Mattias Gardell hade bjudits in för att tala om islamofobi och kriget mot terrorismen. 150 personer kom och lyssnade i en fullsatt föreläsningssal – ett bevis på att många tycker att dessa frågor är viktiga. Och aktivismen lär fortsätta; för oss är en större medvetenhet om dessa frågor inte bara ett viktigt mål, utan helt avgörande för möjligheten av att skapa en fredligare värld.

*Text: Per Björklund och
Olivia Malmqvist
Studenter mot krig
Hemsida: Studenter Mot Krig*

Typ *shalom* eller *salam* eller v

Text och bilder: Nina Gren, socialantropolog, Göteborgs universitet.

Första gången jag kom till "Palestina" var år 2000 medan den så kallade Oslo-processen fortfarande var en realitet.

Någon månad före *al aqsa* intifadan bröt ut intervjuade jag en fjortonårig flicka i ett flyktingläger i Betlehemsområdet. Den här flickan hade en inre glöd och ett sätt att uttrycka sig som hennes jämnåriga ofta saknade. En bit in i intervjun sa hon: "Alla palestinier vill ha en riktig fred. Men inte som israelerna, typ *shalom*, utan en riktig fred för Palestina."

Flickans sätt att säga *shalom*, hade något nonchalant, kanske till och med lite oseriöst över sig. För henne var *shalom* ett ord som israelerna slängde ur sig utan att uppriktigt mena att de ville ha fred.

Salam och *shalom* betyder fred på arabiska respektive hebreiska. För en utomstående kan de två orden tyckas lika varandra på grund av språkens semitiska

släktskap, men i det israelisk-palestinska sammanhanget är deras innebörd ofta väsensskild.

"En riktig fred för Palestina" betyder inte enbart att våldshandlingar upphört utan det implicerar något mer. Fredsforskaren Johan Galtung använde en gång i tiden begreppet positiv fred för att peka på att fred faktiskt kan vara så mycket mer än avsaknad av våld.

För det stora flertalet palestinier är det en rättvis fred som åsyftas. Den sorts rättvisa och vilka rättigheter som eftersträvas är förstås framför allt att ha en egen stat med allt vad det innebär i dagens värld där självständiga stater idealt har okränkbara gränser och deras medborgare internationellt gångbara pass.

I det palestinska sammanhanget handlar det också om att en annan stat inte kan åka in på ens territorium och exempelvis fängsla personer godtyckligt eller på andra sätt bryta mot mänskliga rättigheter.

ad då?

"Tältmålning" är en väggmålning i ett ungdomscenter i flyktinglägret Dheishe. Tälten symboliserar flyktingskapet och de är märkta med årtal som visar på "palestinska nederlag".

"Nyckeln" är tagen på en demonstration på Nakba-dagen 2003 i samma läger. Nakba är ett arabiskt ord för katastrof, som man använder för flykten 1948.

Detta kan tyckas ganska självklart.

Vad som komplicerar saken är bland annat var gränserna för den självständiga staten dras. Vi utomstående luras lätt att tro att "Palestina" bara är de ockuperade områdena. Palestinierna däremot anser att deras hemland sammanfaller med det gamla brittiska mandatområdet före 1948, det vill säga det sanna hemlandet inkluderar också dagens Israel.

Det innebär inte nödvändigtvis att palestinier inte kan kompromissa om var deras framtida stats gränser ska dras eller att alla palestinier vägrar att acceptera Israels existens.

Det är dock bland annat denna syn på hemlandet som ligger bakom den palestinska oviljan till kompromisser som ibland kommer fram i svensk och internationell media.

För palestinska flyktingar innebär också en rättvis fred ett uppfyllande av rätten att återvända till de hem inne i

Israel som de flydde från 1948, något som är en politisk omöjlighet idag.

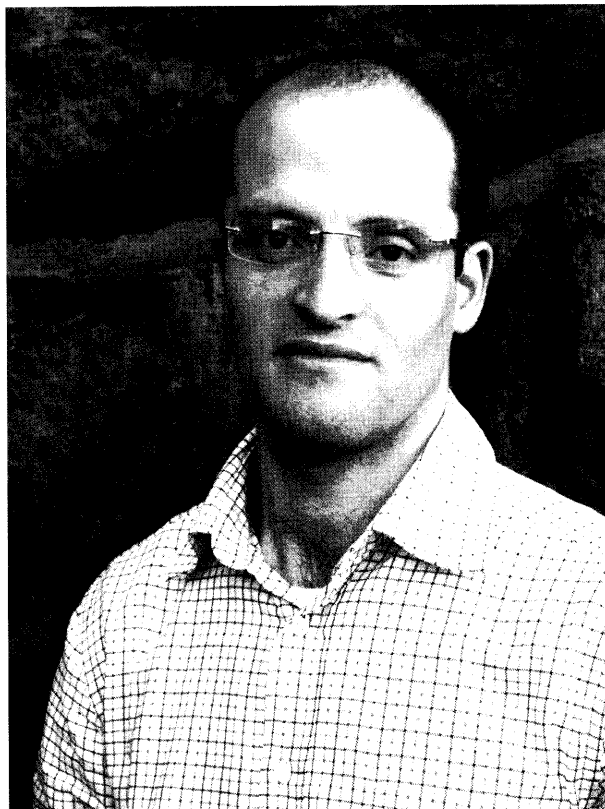
För israelerna innebär fred, *shalom*, snarare säkerhet. Ett problem i nuläget tycks vara att varken palestinier eller israeler är beredda att se hur deras olika syn på fred som rättvisa och som säkerhet hänger ihop. Ingen rättvisa utan att de andra upplever säkerhet, ingen säkerhet utan att de andra upplever rättvisa.

På grund av maktobalansen i konflikten har förstås inte israeler och palestinier lika stor möjlighet att påverka de andra, Israel har trots allt ett förödande maktövertag.

För oss oroade utomstående är det av stor vikt att ta dessa olika synsätt på vad en riktig fred är på allvar. Om vi inte gör det riskerar vi nämligen bidra till att fred blir det där vackra ordet vi slänger ur oss lite nonchalant som vi egentligen inte menar, typ fred, bara för att det låter så bra.

Ner med vapnen! Ner med vapnen!

Världens mest lukrativa handel består av vapen, narkotika, slavhandel/arbete och handel med flickors och kvinnors kroppar. De som håvar in de gigantiska vinsterna är en försvinnande liten samling individer i det stora människohavet. Alla som inte driver denna handel vill något helt annat. Leva i fred, se sina barn växa upp, äta sig mätta och vara glada att de finns till på denna fantastiska planet.

Idriz Zogaj

Ska vi misströsta och ge upp för denna lilla minoritet? Visserligen har de vapnen och makten, men de bär också sin egen destruktivitet inom sig. Den kan aldrig ge dem något värde.

Men människor som vill det goda ger aldrig upp. Överallt finns de, som myrorna som drar sitt strå till stacken och med ord och handlingar sår frön som slår rot bland oss andra – som ger insikt och mod.

Allt viktigt engagemang startar av nödvändighet. Som det gjorde för Idriz Zogaj, en man som kommit till Sverige från ett krigsdrabbat land och som mist släktingar i kriget.

Idriz Zogaj är ingenjör och har utbildat sig på Chalmers i Göteborg. Han berättar att han var stolt och glad när han började läsa och förväntade sig att hans kunskaper skulle vara till nytta för samhället. Men under sin utbildning undrade han ofta varför ingenjörer så ohämmat bygger vapen och med ett sådant samtycke från makthavarna och andra krafter i samhället.

Han märkte också hur föreläsarna imponerades av missilernas kapacitet, hur mycket jobb de lade ner på beräkningar av kulor och raketernas banor, och hur de effektivast skulle träffa sina mål.

– Jag undrade alltid om dessa föreläsare visste vad som skedde när missilen landade, när kulan träffade. Min stolthet som ingenjör – något som jag drömt om att bli sedan barnsben, började urholkas.

För fyra år sedan tog Idriz Zogaj steget fullt ut och bildade en arbetsgrupp inom Svenska Fred. Nu heter de Ingenjörer och Naturvetare För Fred (INFF), och jobbar självständigt.

Idriz Zogaj vill införa etik och moral som ämne på högskolorna.

Hur det går med det på Chalmers är en öppen fråga, säger Idriz Zogaj. Chalmers är en stiftelse som kan strunta i vad staten och vanliga människor säger.

Bofors är delägare i Chalmers, något som Chalmers talar tyst om. I dagarna har Bofors tillsammans med USA beslutat att instifta en professorstjänst inom data-

området. Via ett nätverk ska man kunna följa och kommunicera med varje soldat. Alla direktiv och order sker från en skärm långt från krigszonen. USA betalar professorstjänsten på Chalmers.

Idriz Zogaj är nu färdig ingenjör, men tar inga jobb som har anknytning till vapenindustrin, eller som han säger – krigsindustrin.

– Jag vill också föra en debatt oss ingenjörer emellan – för när diskuterade vi det försvarbara med att forska och arbeta för krigsindustrin?

Idag känner Idriz Zogaj till det mesta om den svenska (och utländska) vapenindustrin och dess forskning. Till exempel att Linköpings universitet och Saab Aerosystems tillsammans ska bli ledande inom flygteknik i Europa.

Det ska byggas ett flyglabb i elitklass på universitetsområdet. Saab ägs av BAE, Systems, Storbritanniens största producent av vapen. Tanken är att Saab Aerosystems ska stå för en stor del av finansieringen, medan universite-

tet bidrar med forskare. Förebilden är Lincoln Laboratory, som sedan 1950-talet forskar åt USA:s militär- och säkerhetstjänst. Även USA:s armé ska vara med och finansiera projektet.

– Det är skrämmande hur tyst vi accepterar dessa händelser som urholkar de tekniska universitetens och högskolornas självständighet som forskningssäten. Vi måste våga ifrågasätta vilka det är som forskar och till vilket syfte. Vi måste våga lyfta fram de etiska aspekterna av att militär forskning bedrivs på våra universitet. Vi får inte låta militärer styra den svenska forskningen.

Idriz Zogaj berättar om det nya stridsflygplanet Neuron. Det finns redan en färdig modell i Frankrike. Neuron ska bli ett obemannat flygplan, där man från marken dirigerar planets rörelser och dess bomblast.

Sverige ska enligt planerna stå för en fjärdedel av utvecklingskostnaderna – 750 miljoner kronor.

– När diskuterade vi ingenjörer och naturvetare om det är etiskt försvarbart att bygga stridsflygplan som Neuron? Var finns våra etiska råd som bör vägleda oss i dessa frågor? Varför finns det inte en etikprofessor vid varje teknisk högskola och universitet som det finns vid KTH? – Kungliga Tekniska Högskolan.

– Vilket moraliskt ansvar har vi för konsekvenserna? Vi ingenjörer blundar alltför ofta inför denna typ av frågor. Vi för ingen debatt, varken i yrkeslivet, eller under vår utbildning. Jag har läst vid tre olika tekniska högskolor i Sverige och aldrig hamnat i någon etisk debatt kring att vi bygger vapen.

Jag skulle vilja dra parallellen till läkarkåren där man debatterar aktiv dödshjäp. Enligt läkaretiken skall man klart och tydligt göra sitt yttersta för att rädda liv. Hur många dör när en atombomb faller? Finns det några ingenjörsmässiga beräkningar på detta?

En klusterbomb innehåller över 100 mini-bomber som skulle kunna fällas av stridsflygplanet Neuron. Klusterbomber var den största orsaken till civila lidanden och död under Irakkriget.

Är det försvarbart att tänja på teknikens gränser bara för att det är möjligt? – en fråga som alla naturvetares förebild, Albert Einstein, ofta ställde sig.

– När etik och moral lyser med sin frånvaro kan man rulla igång projekt som stridsflygplanet Neuron, utan att reflektera över konsekvenserna. Och detta av en yrkesgrupp som anser sig ha hög IQ.

Hur mycket pengar spenderar ingenjörer och naturvetare på att forska fram och bygga nya vapen?

– Enbart regeringen anslog för år 2005 över en miljard till detta. Krigsmaterialindustrin omsatte enligt egna källor 32 miljarder år 2003. En sjättedel av den summan kan eliminera samtliga mänskliga lidanden av alla sorter, plus all miljöförstörelse.

Det totala anslaget för fredsfrämjande forskning, alltså forskning som rör vapnens effekter på världen vi lever i, var samma år runt 100 miljoner kronor.

INFF:s fyra viktigaste uppgifter för närvarande är:

1. Att få till stånd etik- och moralfrågor som ett ämne i utbildningarna.

2. Att påverka eleverna att ta ett personligt ansvar

3. Att slå hål på myterna om att det är vapenindustrin som för forskningen framåt – det är inte den som är drivkraften som avknoppas för bruk i det goda samhället.

4. Att sprida kunskap genom seminarier, vara inspiratör och en förebild, att själv vägra jobb som gagnar krigsindustrin.

Allt börjar underifrån. Det är eleverna som är de viktigaste. – Det är svårt att få människor att inse, men se bara på miljörörelsen hur den har spridits. När man väl fått insikt tänds engagemanget.

Nu är vi 40 stycken inom INFF som jobbar aktivt på de större universiteten. Vi märker att fler och fler tjejer blir intresserade, och från början var det tack vare dem som hela rörelsen började.

Det var de som ställde helt nya frågor, och det var de som ifrågasatte. Det var de som talade om moral.

Jag tror att kvinnor kan förändra väldigt mycket, speciellt inom en tidigare mansdominerad utbildning. Speciellt när det gäller vapen – och när det gäller livet.

För att återknyta till Albert Einstein, fritt översatt: ”Om vi vill skapa verklig fred på vår jord måste vi strypa källan till alla krig, nämligen ammunitionsfabrikerna”.

Kontakter:

Göteborg, Idriz Zogaj, 0702-88 54 77,

idrizz@inff.org

Stockholm, Hans Brattberg, 0705-75 31 32

hasse@inff.org

Harold Pinter – ett ljus i mörkret

Harold Pinter är en älskad och hatad man. Han är också ärlig, klok och modig. Den 10:de december 2005 var Harold Pinter förhindrad att komma till Stockholm för att ta emot sitt Nobelpris i litteratur. Istället hade han talat in sin föreläsning på band. Den handlade om konst, sanning och politik. Vi Mänskor har tagit sig rätten att publicera vissa stycken ur hans text. Angående sanningen och vårt ansvar, säger han avslutningsvis: "... att återupprätta det som vi nära nog har förlorat – människans värdighet".

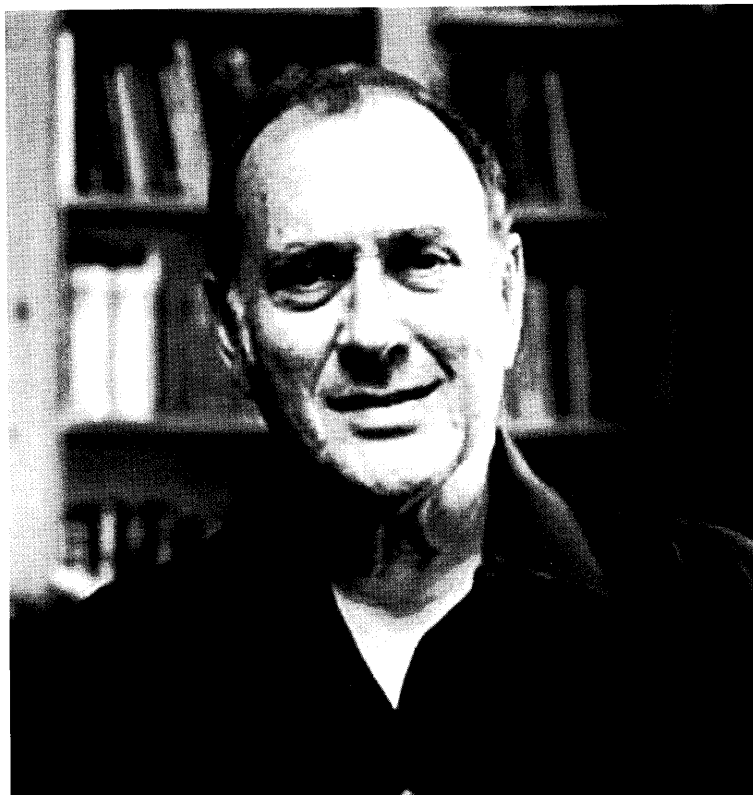
"... Det politiska språket, det språk som talas av politiker, ger sig inte in i de här markerna, eftersom de flesta politiker enligt de bevis som vi har tillgång till inte är intresserade av sanning utan av makt och av att hålla sig kvar vid den makten. För att kunna sitta kvar vid makten gäller det att hålla folk i okunnighet, så att de lever i okunnighet om sanningen, till och med sanningen om sina egna liv. Därför är vi omgivna av en väldig gobeläng av lögn, som vi livnär oss på.

Som var och en här känner till rättfärdigades invasionen av Irak med att Saddam Hussein förfogade över en stor arsenal av synnerligen farliga massförstörelsevapen, av vilka några kunde fyras av inom 45 minuter och åstadkomma en fruktansvärd förödelse. Man försäkrade oss om att det var sant. Det var inte sant.

Vi fick veta att Irak hade förbindelser med Al-Qaida och var medansvarigt för det illdåd som drabbade New York den 11 september 2001. Man försäkrade oss att det var sant. Det var inte sant. Vi fick veta att Irak utgjorde ett hot mot världens säkerhet. Man försäkrade oss att det var sant. Det var inte sant.

Sanningen är en helt annan. Sanningen har att göra med hur USA ser på sin roll i världen och hur det vill spela den rollen.

Men innan jag återgår till nuet skulle jag vilja kasta en blick på det nära förflutna, och med det menar jag USA:s utrikespolitik sedan slutet av andra världskriget.

Harold Pinter. Författare, dramatiker och Nobelpristagare i litteratur 2005

Jag tror att det är vår enkla skyldighet att utsätta den här perioden för en viss om än begränsad granskning.

Alla vet vad som försiggick i Sovjetunionen och i hela Östeuropa under efterkrigstiden: en systematisk brutalitet, omfattande grymheter och ett hänsynslöst undertryckande av den fria tanken. Allt detta finns väl dokumenterat och styrkt.

Men det jag vill hävda här är att USA:s förbrytelser under samma period bara har upptecknats summariskt, än mindre dokumenterats, än mindre bekräftats och än mindre erkänts som förbrytelser över huvud taget.

Jag tror att det är någonting som vi måste ta itu med och att sanningen i hög grad har att göra med var världen står i dag. Även om USA:s agerande runt om i världen i viss mån begränsades av Sovjetunionens existens visade det att man ansåg sig ha oinskränkt rätt att göra vad man ville..."

"... Jag talade tidigare om den "gobeläng av lögn" som omger oss. President Reagan beskrev ofta Nicaragua som en "totalitär fängelsehåla". Det ansågs av media i allmänhet och den brittiska regeringen i synnerhet som en träffande och rättvisande bild. Men i själva verket fanns ingen-

ting dokumenterat om systematisk eller statsstödd militär brutalitet. Inga präster har mördats i Nicaragua. Det satt i själva verket tre präster i regeringen, två jesuiter och en maryknoll-missionär.

De totalitära fängelsehålorna fanns i själva verket i grannskapet, i El Salvador och Guatemala. USA hade störtat den demokratiskt valda regeringen i Guatemala 1954 och man uppskattar att över 200 000 människor hade blivit offer för de militärdiktaturer som följde.

Sex av världens mest framstående jesuiter blev 1989 brutalt mördade vid Central American University i San Salvador av en bataljon från Acati-regementet, som hade utbildats vid Fort Benning i Georgia, USA.

Den utomordentligt modige ärkebiskop Romero blev mördad medan han läste mässan. Det uppskattas att 75 000 personer dog.

Varför dödades de? De dödades därför att de trodde på ett bättre liv och försökte uppnå det. Den tron stämplade dem genast som kommunister. De dog därför att de vågade ifrågasätta status quo, den gränslösa fattigdom, sjukdom, förnedring och det förtryck som de hade levtt med sedan födseln..."

"...Men den här "politiken" var ingalunda begränsad till Centralamerika. Den fördes över hela världen. Den fördes oavbrutet. Och det är som om det aldrig hade hänt.

USA har stött och i många fall skapat varenda högerextrem militärdiktatur i världen efter andra världskriget. Jag syftar på Indonesien, Grekland, Uruguay, Brasilien, Paraguay, Haiti, Turkiet, Filippinerna, Guatemala, El Salvador och, förstås, Chile.

De ohyggligheter som USA utsatte Chile för 1973 kan aldrig sonas och aldrig förlåtas.

Hundratusentals människor miste livet i de här länderna. Gjorde de verkligen det? Och kan alla dödsfall skyllas på USA:s utrikespolitik? Svaret är ja, det gjorde de, och ja, de kan skyllas på amerikansk utrikespolitik. Men det är det inte många som känner till.

Det har aldrig hänt. Ingenting har hänt. Inte ens medan det hände hände det. Det saknade betydelse. Det var ointressant.

USA:s brottslighet har varit systematisk, konstant, brutal och skoningslös, men det är bara ett fåtal personer som egentligen har talat om den. USA är ändå värt en eloge. De har utövat en absolut klinisk maktmanipulation över hela världen, samtidigt som det gett sig ut för att vara en kraft i det universella gudas tjänst. Det är ett lysande, ja virtuost och synnerligen framgångsrikt hypnosnummer.

Vad har hänt med vår moraliska medvetenhet? Har vi någonsin haft någon? Vad betyder de orden? Står de för ett nuförtiden sällan nyttjat ord – samvete? Ett samvete som inte bara rör våra egna handlingar utan också vårt gemensamma ansvar för andras? Är allt sådant dött numera?

Se på Guantanamo Bay. Hundratals människor internerade i två år utan åtal och utan vare sig juridiskt ombud eller lagstadgad rättegång, tekniskt sett internerade för all framtid. Detta fullkomligt illegitima förfarande sker i strid med Genève-konventionen. Det inte bara tolereras, det är knappt det noteras av det som vi kallar "det internationella samfundet". Detta rättsövergrepp begås av ett land som förklarar sig vara "den fria världens ledare".

Tänker vi på fångarna i Guantanamo Bay? Vad säger media om dem? De dyker upp då och då – som en liten notis på sidan sex..."

"...Hur många människor måste man döda innan man har kvalificerat sig som massmördare och krigsförbrytare? Hundratusen? Det borde räcka mer än väl, tycker jag..."

"...Jag har tidigare sagt att USA nu driver ett helt öppet spel. Så är det. Dess officiellt deklarerade politik definieras numera som "fullskaledominans". Det är inte jag som har hittat på ordet, det är de. "Fullskaledominans" betyder herravälde över land och hav, luft och rymd samt alla därtill hörande resurser..."

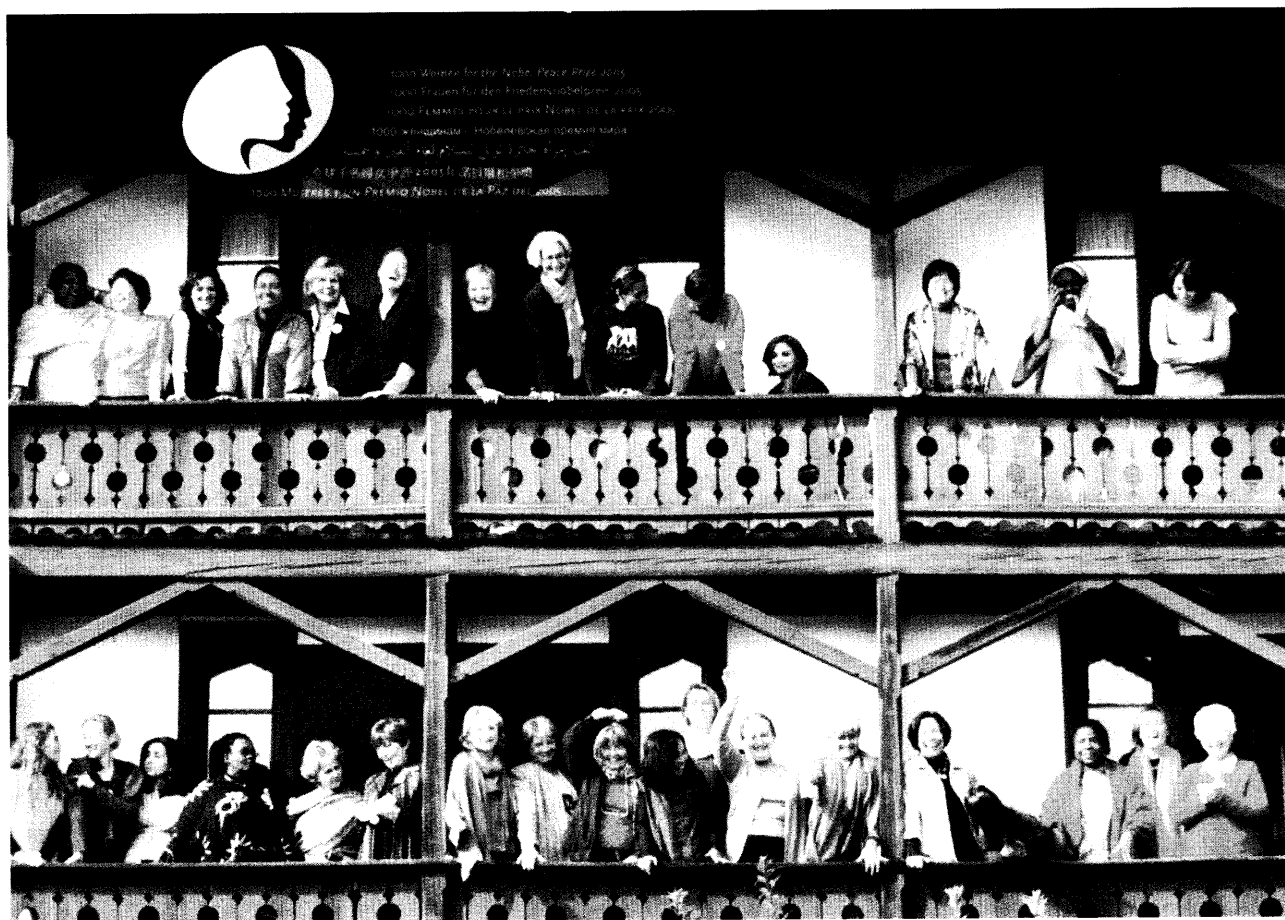
"...Många tusen, om inte miljoner, människor i själva USA känner påtaglig avsky, skam och vrede över sin regerings agerande, men de utgör inte någon samlad politisk kraft – än så länge. Men den oro, osäkerhet och rädsla som vi ser tillta för var dag i USA kommer sannolikt inte att minska..."

"... Trots synnerligen dåliga odds tror jag att en orubblig, bergfast och hårdnackad intellektuell beslutsamhet för att fastställa vad som *verkligen* är sant i våra liv och samhällen är en fundamental förpliktelse, som åligger oss alla som medborgare. Den är i själva verket tvingande.

Om en sådan beslutsamhet inte innefattas i vår politiska vision har vi inget hopp om att återupprätta det som vi nära nog har förlorat – människans värdighet.

Harold Pinter,
10:de december 2005

FREDSKVINNORNA

Text: Erni Friholt

Förra året nominerades 1000 kvinnor från hela världen till Nobels fredspris. Som bekant gick priset i stället till atomenergiorganet IAEA och dess chef El Baradei.

Men kvinnorna låter sig inte nedslås av detta. Deras arbete, engagemang, oräddhet och inflytande är viktigare än någonsin.

”Vi går vidare med det nya namnet 1000 Peacewomen across the Globe (1000 fredskvinnor i världen)”, skriver de schweiziska initiativtagarnas president Ruth Gaby Vermot i senaste nyhetsbrevet. Rörelsen, som uppstod genom projektet, är levande, aktiv – och utmanande.

Det genomförs regionala konferenser, utställningen visas i många länder, nätverk bildas och stärks via konferenser och via Internet. Och om och om igen diskuteras idén att bilda ett globalt kvinnofredsråd.

Problemet är inte idéerna. De flödar.

Vad som inte flödar är finanserna...

Om vi vill realisera en möjlig integration av organisationen i en större institution, behövs resurser, framhåller alltså Ruth Baby Vermot (Hon är också ledamot av det schweiziska parlamentet och Europarådet).

Gå gärna in på nätet och ta del av all information. I nyhetsbrevet finns också en rapport från en regional konferens i Kina, om ett möte med fredskvinnor i Israel och Palestina, om hur en av de nominerade kvinnorna i Kroatien upplevt nomineringen, mm. Organisationens hemsida. www.1000peacewomen.org.

En 2000 sidor tjock bok med miniporträtt av de 1000 valda kvinnorna föreligger på engelska. Här nedan återberättas två av dem. Fler följer i kommande Vi Mänskor.

Maria Amélia Almedia Teles
från Brasilien (född 1945)
säger om sig själv:

– Jag är en kämpe. Kampen är mitt blod, mitt liv.

Maria är aktivist för Mänskliga rättigheter. Hela sitt liv har hon bekämpat våld. Hos statsmakten, i könsrollen och i alla andra former.

Ondonchimeg Puntsag
från Mongoliet (född 1961)
presenterar sig själv sålunda:

– Alla människor har drömmar. Min dröm är att genom mitt arbete hjälpa andra att förverkliga sina drömmar...

Nu blickar en allvarlig 47 årig kvinna in i kameran. Hon presenterar sig som labor economist. Hon har upplevt stora skillnader i Mongoliet efter kommunismens kollaps år 1989, inte minst vad

Sen barnsben var Maria medveten om att "polis" hörde ihop med fara. Hennes far var syndikalist. Han brukade organisera möten hemma för att diskutera arbetares rättigheter. Hans dotter fick i uppdrag att hålla utkik och varna i fall någon polis syntes till...

Under militärkuppen 1964, som dömde Brasilien till militärdiktatur för över 20 år, blev "Amelinha" som alla kallade henne, arresterad tillsammans med sin partner, syster och barn. Tortyrledaren varnade henne:

– Här är helvetet – du har kommit till helvetet..."

Hon uthärdade tortyren och ovissheten om hennes barn var i livet. Fängelset där hon levde med andra arresterade kvinnor, blev en skola som lärde henne att det var helt nödvändigt med kvinnors deltagande i samhället om någonsin någon demokrati skulle bli möjlig.

Efter frigivningen fortsatte hon sin kamp mot diktaturen och uppreggade kvinnors kamp mot all sorts auktoritär maktfullkomlighet.

1981 grundade hon kvinno-föreningen i São Paulo (União de Mulheres de São Paulo) som helt ägnade sig åt att bekämpa våldet mot kvinnorna.

I elva år har hon nu samordnat utbildning för folkliga åklagare (undersökningsdomare). Hittills har omkring 2000 kvinnor blivit kvalificerade. Kvalificerade att finna rättvisa i en värld full av orättvisor. Dessa åklagare är mycket populära och vinner av och till en seger. Så upphävde ex Brasiliens Högsta Domstol 1996 påbudet att förbjuda kvinnor att beträda dess byggnad i långbyxor...!

Men man lyckades också att få ett fall, där två dödade kvinnors mördare inte blivit dömda, till den Inter-Amerikanska Domstolen för Mänskliga Rättigheter.

gäller den snabbt ökande skillnaden mellan fattig och rik. Det finns många anledningar till att det är så, menar hon, men en är faktiskt att folk alltför raskt accepterar att bli/vara fattig. Det är där Ondonchimeg sätter in sina idéer och resurser.

Det nomadiserande och isolerande levnadssättet i Mongoliet gör det svårt att förse befolkningen med information. Det kostar mycket tid och pengar.

Ondonchimeg utarbetade en plan som blev till ett "bibliotek på hjul" – det mobila biblioteket. Det är anpassat till Mongoliets geografi, människornas livsstil och mentalitet. Via möten och workshops försöker man locka folk till dessa bibliotek och därmed till att öka deras medvetenhet om det ekonomiska, sociala och politiska klimatet i landet.

Hur överleva i en "fri" marknadsekonomi" och i ett "demokratiskt" samhälle?

Den tilltagande fattigdomen har bland annat också lett till hemlöshet, främlingskap och upplösning av familjer och ensamma barn.

Så startade Ondonchimeg, tillsammans med andra, ett hem för föräldralösa och gatubarn. Dessa barn är en tidsinställd bomb, menar hon. Och detta är vårt, de vuxnas fel och ansvar.

Barnen får komma in i något som liknar ett familjesammanhang och stannar tills de är 16 – 17 år. De lär sig plantera och skörda grönsaker och att tillaga dem. På gården finns får att ta hand om och djurens mjölk, ull och kött. De äldre barnen uppmuntras att undervisa och ta ansvar för de yngre.

Fredsarbete bedrivs på många sätt runtom vår värld.

Den svåra vägen till fred

... löd rubriken till en föredragskväll med **Jan Öberg**, fil.dr, docent, freds- och framtidsforskare och direktör för den Transnationella Stiftelsen för Fred och Framtidsforskning (TFF) i Lund.

Han lovade att tala om sina personliga erfarenheter av internationellt fredsbyggande i Irak, Balkan och Burundi. Vilket han också gjorde med stor kunnighet, engagemang och humor.

Kulturhuset i Henån där mötet hölls, fick med anledning därav motta två protestbrev. Det ena anonymt, undertecknat bara med förnamn, men det andra skickat från riksdagen(!) av en person som säger sig företräda ELDR (Europas Liberal Demokrater) och vara aktiv inom Liberala Ungdomsförbundet och Folkpartiet Liberalerna.

I brevet frågas om kulturhuset verkligen kollat upp Öberg och hans "i verkligheten konfliktfrämjande rapporter"... och hur det kommer sig att de bjuder in en person som "försvarar vad en krigsförbrytare som heter Milosevic stod för"...

I det anonyma brevet heter det till och med "...vill jag protestera högt mot att kulturhuset... upplåter lokal... för en propagandaföreläsning mot Kosovos demokrati – och frihetssträvanden...". Naturligtvis var ingen av dessa personer närvarande för att höra vad Jan Öberg verkligen hade att säga. Yttrande- och

åsiktsfrihet i all ära, men man måste ha liberalernas åsikter...

En illustration så god som någon av det stora behovet av personer och institutioner som enligt FN-stadgan försöker "befrämja fred med fredliga medel".

Om FN hade Jan mycket positivt att säga. Där finns många hängivna människor som ofta arbetar 14 – 16 timmar om dagen.

Men resurserna till det mest nödvändiga, nämligen utbildning och forskning om försoning och förlåtelse finns knappt på den institutionen heller. Även FN tvingas fokusera mest på "konflikter", "våld" och "krig".

Och pressen belyser så gott som alltid bara den sidan. Journalistik på krigets sida, kallar Jan Öberg det. Behovet av utbildning i fred, i konflikt hantering är enormt. Fredsjournalistik behövs.

Vi behöver se andra bilder av konfliktområden. Visa oss kulturen, historien, berätta om vanliga människors vanliga liv. Något vi kan identifiera oss med. Även fredsrörelsen är, enligt Jan, mera en anti-krigsrörelse än en rörelse för fred.

TFFs arbetssätt är föredömligt: analysera, informera och komma med konstruktiva idéer och förslag. Det börjar med att man läser in sig på området, till exempel Irak, sedan åker några personer dit och försöker träffa så många som möjligt av "vanliga personer" i det landet. Fråga, fråga och fråga, mun mot öra metoden används, den ena skickar vidare till den andra – och man upptäcker att det överallt (också) finns peacelords (fredsherrar), inte bara warlords (krigsherrar).

Därifrån och tillsammans med dessa kan man sedan utarbeta idéer och förslag. Jan håller mycket på unga människor och äldre kvinnor. Alla stora konflikter hamnar i den lilla sfären – hos de enskilda människorna.

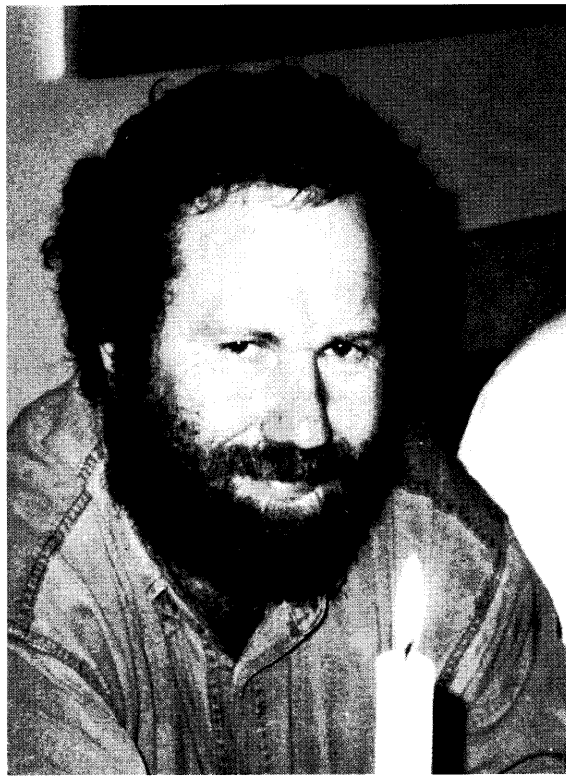
Det är där brödet bryts med grannarna. Och det är där försoningen och förlåtelsen måste komma tillstånd om freden ska återerövas.

Som en av de få freds-institutionerna i Europa lägger TFF större vikt vid att producera förslag på lösningar än att kritisera missförhållandena.

Om allt detta och mycket mer skriver Jan och andra TFF-are på sin utmärkta web-sida: www.transnational.org

Jan Öberg

Jörgen Johansen

En annan kväll lyssnade vi till och diskuterade med **Jörgen Johansen**, som just kommit hem från Israel/Palestina och där träffat Hamasledare och israeliska militärer.

Jörgen, fredsaktivisten från Norge som blev fredsforskare utan att förlora gräsrotsperspektivet ur siktet.

Han är knuten till Institutionen för Freds- och Utvecklingsforskning vid Göteborgs Universitet, till TFF i Lund, till Transcend Peace University i Rumänien, till Norsk Fredssenter i Lillehammer, Norge, till MEND (Middle East Nonviolence and Democracy) i Jerusalem och undervisar för närvarande vid universitetet i Coventry, England.

Utöver detta är han självklart också med i gräsrotsrörelsen Folkereisning Mot Krig (FMK) i Norge och Aldrig Mere Krig (AMK) i Danmark och sitter i redaktionen för fredstidskriften Ikkevold (som får ekonomiskt stöd från Norska Kulturrådet).

Jörgen är ständigt på resande fot för att upptäcka och stödja

fredsinitiativ och förhandlings-trevare som tas i länder på väg in i eller som redan befinner sig i djup konflikt. Både på regerings- och gräsrotsnivå.

Han ser, eller luskar fram, möjligheterna istället för svårigheterna. Han träffade Hamasledarna efter valet, mot uttryckligt besöksförbud utfärdat av både Israel och USA, och fick mycket klart för sig vilka stora svårigheter de har att brottas med.

Han gör insiktsfulla analyser, ärliga försök med engagemang att finna utvägar, möjliga öppningar, letar efter och finner folk med mod och värdighet.

Att isolera Hamas är det sämsta man kan göra, menar han. Han vädjar: Möt dem, gratulera dem, lyssna, lär och säg din mening i öppna och ärliga diskussioner! Isolering är lika ohälsosam för politiska rörelser som för normala individer. Bry er inte om förbuden. Möt i hemlighet om nödvändigt, men låt det inte förbli hemligt för länge.

Han skriver artiklar som pressen i Sverige refuserar. Han

ger seminarier och besöker freds-rörelser i hopp om att även där finna folk med mod...

I Israel finner han högt uppsatta militärer som tröttnat på situationen och vill vägra fortsatt militärtjänst. Det är liktydigt med myteri och kommer att medföra stränga straff.

Vad Jörgen vill säga oss och visa på: Överallt finns de – de modiga män och kvinnor som beslutar sig för att leva ett människovärdigt liv. Deras historia måste berättas. De ger andra mod och snart är vi inte så ensamma längre.

Att träffa Jan och Jörgen är i sanning också inspirerande. Men låt oss aldrig glömma att de kan inte utföra "revolutionen" ensamma.

Att några av ledarna i väst skulle uppvisa det önskvärda civilkuraget är inte att förvänta sig. Så ankommer det då på oss!

"Varje människa är en freds-rörelse", som Jan Öberg uttryckte saken. Så det så!

Text och bild: Erni Friholt

Älvens röst: Johan Bergström
Samtliga bilder: Stig T Karlsson

Älvens röst

Filmen är en samproduktion mellan
Filmateljén 89 AB, SVT och Filmpool
Nord, med stöd från Svenska
Filminstitutet

Älvens röst:

Vid ytan, alltid
vid ytan hör jag
deras språng
över stenarna
och ropen, alltid
ropen, hur de
varnar
varandra för
virveln, vreden,
det fradgande
vattnet just
nedanför
forsarna. De
ropar och
stövlarna slinter
över mörka
stenar och alltid
ropen,
förbannelserna,
när stockarna
kilas fast och
flotthakarna
inte når fram.

En fotograf följde en sommar ett lag flottare uteder Lilla Luleälv. Det resulterade senare i en bok om deras liv och arbete längs älven. I boken fanns bland annat en bild på en ung flottare. Den bilden graverades småningom till ett frimärke.

En kvinna har burit detta frimärke med sig sedan det gavs ut. Det var den enda bilden hon hade av sin pappa. Hon hade aldrig träffat honom. Om detta gjordes filmen "Den enda bilden av pappa".

Denna sanna saga är bakgrunden till att filmaren Bo Harringer, författaren Johan Bergström och fotografen Stig T Karlsson – samma man som tagit bilden som blev frimärke – arbetar tillsammans med en dokumentärfilm, som än så länge har arbetsnamnet Älvens Röst.

– Jag berättade för min kollega, filmaren Tine Boman som gjorde filmen "Den enda bilden av pappa", att jag visste vem som tagit bilden som blev ett frimärke. Jag hade ringt honom och frågat om det var hans bild, berättar Bo Harringer.

Ur detta märkliga sammanträffande och genom samtalet med Stig T, som han kallas, föddes idén att göra en dokumentär om flottarna och deras liv, baserat på hans bilder från sommaren 1957. Men planerna vidgades.

– En stark drivkraft hos både Johan och mig att göra filmen, är att lyfta fram arbetarnas situation, att göra dem synliga, säger Bo Harringer. Det görs väldigt få filmer om vanliga arbetande människor. Ändå är det de som bär upp vårt samhälle, och vi känner stor respekt för deras liv och arbete. Det är det vi vill visa.

Bo Harringer och Johan Bergström har under de senaste månaderna satsat mycket arbete på projektet, och fått kontakt med ett stort antal människor som är aktuella för medverkan i filmen.

De tror att det kan bli en ovanlig dokumentär "där en intensiv realism och respekt för arbetet möter och konfronterar en starkt poetisk skildring av både människorna och landskapet. Filmen rör sig i snabba språng mellan dåtidens svartvita stillbilder och ett pulserande, färgrikt och föränderligt nu. Också formmässigt kommer filmen att

fortsätter nästa sida

Älvens röst:

*Ständigt sjunger jag för
dem, i varje ögonblick,
men de hör inte sångerna,
de vill inte höra när jag
ropar min varning till
dem. Det enda de hör är
vattnets rop kring
stenarna. I vart ögonblick
balanserar de på tröskeln,
på stockarna. De är
utmattade och slitna av
sommarens sömnlösa
korta nätter. I gryningen
virvlar stockarna genom
det skummande vattnet.
De arbetar vid stupet,
ständigt.*

söka nya vägar där det skapas en dialog mellan bilderna av dåtidens och nutidens arbetare och livsvillkor och där älvens egen röst blir till en tredje dimension, som vidgar perspektivet i både tid och rum”.

– Vi har tankar om att låta den samiska skådespelerskan Åsa Limma tolka älvens röst. Vi ska också låta älven få en egen sång.

Vid fem tillfällen har Bo Harringer och Johan Bergström rest runt till byarna längs Lilla Luleälv, stannat en vecka i taget för att träffa både unga och gamla.

– Vi ville veta om det fanns människor kvar däruppe som var med vid den tiden. Som kunde berätta hur det var då, och hur det gick för dem sedan flottningen upphörde 1974.

Vi ville också träffa barnen till flottarna för att höra hur de livnär sig, säger Bo Harringer. De har följt älvens sträckning från Luleå i öster, till Akka i nordväst, nära gränsen till Norge.

Det är vackert däruppe, säger de. Ljuset och färgernas skiftningar gör årstiderna påtagliga, landskapet förändras ständigt. Man förstår att människor som är

födda där vill stanna kvar.

Men det finns inte så många kvar längre. De flesta små byarna utefter älven står övergivna. De kommer att multna och försvinna.

Det är bara varg och björn, älg och ren som rör sig i landskapet. Och älven är inte längre samma älv som stundtals stilla flöt fram, stundtals vredgat vräktes fram av stormarna.

Älven har förändras, säger de. Kraftverken längs älven har påverkat älvens flöde, långa sträckor har förvandlats till mindre sjöar av uppdämningar och utbyggnader.

– Kerstin Omma, en äldre samekvinna som vi träffade, avskyr älven idag. Hon är född och uppvuxen vid den och bor där fortfarande, berättar Bo. Hon har upplevt vad som hände när utbyggnaden av älven genomfördes av kraftbolaget. Gamla begravningsplatser, ängsmarker och sommarvisten dränktes och spolades bort.

Fisket, som förr livnärde samerna, försvann och många människor tvingades flytta. Hon vill inte titta åt älvens håll längre – det är en sjö, ingen älv, säger hon. Hon är rädd för den.

De har träffat gamla flottare som mindes och berättade. Många av dem började med flottningen vid 17 års ålder och höll på tills den upphörde 1974. Andra kom och gick.

Under vinterhalvåret jobbade de som skogsarbetare och avverkade skog, fin fullvuxen skog. Det var ett slitsamt och ofta farligt arbete. De berättade om tider då träden fälldes med fogsvans och senare med motorsåg. Under vintern i den råa kylan och då snön låg tjock i skogen, tedde sig flottningen sommartid som rena vilan i jämförelse.

Flottningen var frihet och äventyr och hyfsat betalt. Man sprängde loss och bände isär. Det var en utmaning, och man trottsade faran med sin skicklighet. Men rädslan fanns där alltid som en bottenklang.

Nu fälls, kvistas och kapas timret av jättemaskiner som avverkar mycket mer skog med sju man, än vad 30 man gjorde förr. Allt forslas vidare med lastbilarnas timmersläp till kusterna.

Det är effektivt och rationellt och det går fort. Skogen skövlas hänsynslöst, ända ner till årgammal skog.

Älvens röst:

*Men de vackraste,
varmaste kvällarna i
augusti, när timret
kommer långt nedöver,
kan det hända att jag
stillnar. Då är jag ett
enda skimrande ande-
tag av månljus och
värme och doftande
pors. Öringens ögon,
just under ytan, ser långt
bortom girighetens
verklighet.
De kvällarna kan jag
känna kölen av deras
båtar, som en kittling
över min rygg, när de
själva vilar på årorna.*

Stoppar man inte skövingen
nu, finns snart ingen skog kvar.

Men innan dess har de stora
skogsbolagen sett till att sälja ut
och anställa sina före detta
arbetare på entreprenad. På så
sätt har bolagen inte längre
något ansvar, vare sig för
maskiner, försäkringar eller
sociala avgifter.

Arbetarna tvingas bli egna
företagare och anställer tidi-
gare arbetskamrater för att få
det att gå ihop. Ofta jobbar de
dygnet runt. De människor som
bor utefter älven måste ta de
jobb som finns att få för att
överleva. Tidigare, som an-
ställda skogsarbetare fanns det
möjlighet att påverka sin
arbetssituation.

Johan Bergström och Bo
Harringer berättar om skogsar-
betarstrejken 1975. Den är en
viktig del i filmen. Då gällde
strejken de omänskliga ackor-
den, arbetarna ville ha månads-
lön.

Facket svek, men arbetarna
lyckades till slut få igenom sina
krav. Nu finns det få anställda
skogsarbetare kvar.

Om fem år kanske skogen är
slut. Då blir det också slut på job-
ben och samhällena dör ut. Det
ser mörkt ut för Norrland.

Text: Marie-Louise Carlberg

Älvens röst:

*... om brådskan och drömmarna,
alla dem som dragit förbi.
De dök upp med ljuset och våren
och försvann in i höstarnas mörker.
Det var en trängsel, ett sorl, timret
och det strömmande vattnet och
människorna bundna till varandra*

fortsätter nästa sida

Text och bilder: Stig T Karlsson

Flottning i Lilla Luleälv

Alfred och Arvid

Sommaren 1957 följde jag under tre månader flottarna från det vida sjösystemet ovanför Lilla Luleälv ner till Voullerim där Lilla Luleälv ansluter sig till Stora Luleälv.

Timret och flottarnas väg gick över Saggat, Njavve, Tjåmotis, Skalka, Ritaloukta, Parkijaure, Randijaure, Karats, Purkijaure, Vajkijaure och Akkats. De följde älven mot Jokkmokk, Kaitum, Harrijaurebäcken, Själlerim, Pukikforsen, Padjerim och Voullerim. En räkka av samiska namn med en sorts verklighetens poesi.

De ljusa lapska nätterna och landskapets rörelser i det skiftande ljuset. Brötfloottarnas balansgång på såphala stockar, som vrider och svänger när bröten kommit loss. Bråttom då att komma i båt innan timret låser fast den eller sprängskottet hunnit gå.

Till att börja med försöker man handgripligt, med flott-haken som verktyg, öppna ”låset” – stockarna som först har fastnat i botten och sedan samlar på sig flera till en bröte, mer svårforcerad ju längre den

blir. Att lösa upp den är ett arbete som kräver erfarenhet och mod.

Var och en av dem jag höll ihop med var säregna personligheter. De säsongsarbetade mestadels i skogen med avbrott för flottningen på somrarna. Det tunga arbetet med usla löner och den ständigt närvarande faran för livet hade de gemensamt.

Ändå gav de samstämda uttryck för, att det var friheten i flottningen som lockade dem dit – hemmastadda i landskapet och älven, kamratskapet, samförståndet och tilliten mellan dem, frånvaron av stämpelklockor och onödig kontroll.

Bland dem fanns Nisse Ek, en klok omtyckt förman, som organiserade de olika arbetsstyrkornas uppgifter för dagen, men som likställd också deltog i de tyngsta och farligaste arbetena.

Där fanns bröderna Alfred och Arvid som bodde avskilda uppe i obygden. De sattes med jämna mellanrum i finkan på grund av hembränning och tjuvskytte på älg.

Alfred: ”Nöjena växer inte på trän hemmavid. Det är långt till Systemet och där är spriten dyr”.

Tyvär går det inte att återge deras dialekt och språkbruk.

I bäck och strandflottningen höll jag mig gärna i närheten av Hugo, som aldrig kallades för något annat än Vilda Västern.

Tillnamnet fick han i sin ungdom, när han av säkerhetsskäl beväpnad med pistol, förde den hästdragna postdiligensen med löner och annat till Harsprånget som var under uppbyggnad.

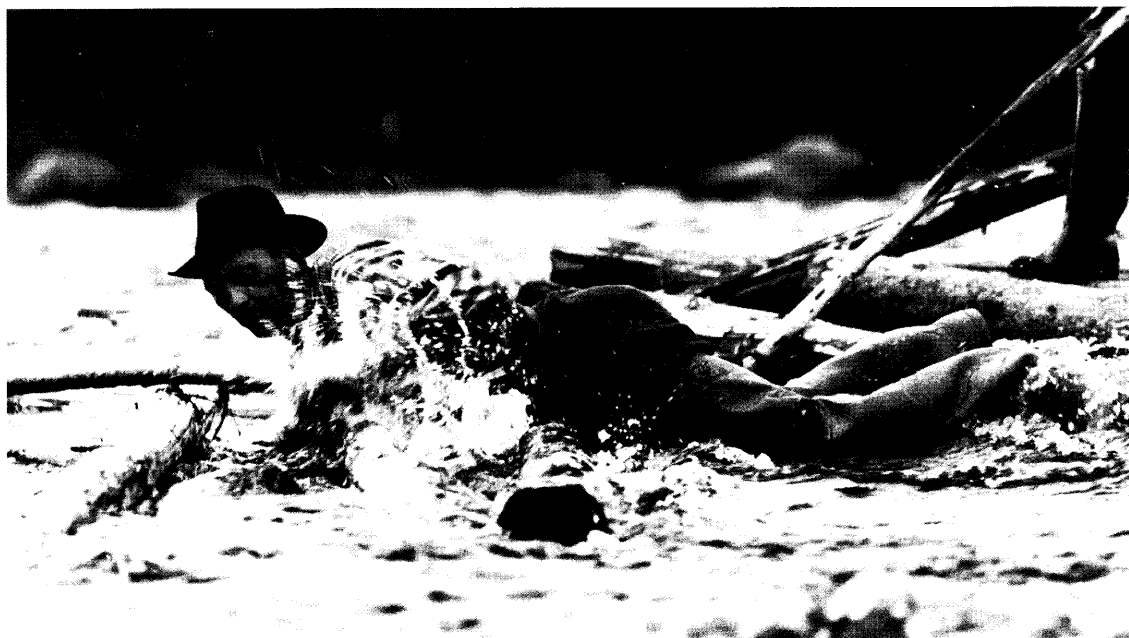
Det berättades att det på vägen dit upp fanns en lokal som han vid något tillfälle hade närmast sig skjutande i luften och sedan kastat ut inredning och gäster.

När jag ser honom, stor, stark och snäll vilande, som ingen annan så vilsamt och tryggt på flotterhaken, så är det svårt att föreställa sig berättelsen som något annat än en skräna.

Så var det slitvargen Mickel, som när han sökte brötens lås utvecklade en energi som vore det låset till liv han ville komma åt.

Älvens röst:

*Deras rädsla gäller
djupet, att slinta,
falla, dras nedåt och
ännu längre ned, där
ljusets spektrum är
det sista minnet, just
innan lungorna fylls,
innan lungorna
sprängs och mörkret
kommer till
dem, mitt mörker.
Där omfamnar jag
dem, där tar jag dem
till mig. Jag vill dem
inget illa, men jag är
alltid beredd
omfamna dem som
tar ett snedsteg och
faller.*

När LO senare ville använda en av bilderna på honom som jubileumsfrimärke, försökte jag nå honom, men fick nöja mig med rykten om att han gett sig iväg till Kanada.

Nu, året 2004, 47 år efter det att bilden togs, fick jag ett samtal från FilmAteljén i Göteborg. De höll på med en film som skulle heta "Enda bilden av pappa".

Till min förvåning var det LO-frimärket som var bilden och det var en dotter till Mickel, som hade bestämt sig för att söka upp sin pappa. Hon kunde inte minnas att hon någonsin hade sett honom annat än på frimärket, som hade följt henne sen det kom ut. Hon lyckades så småningom hitta honom och då fick även jag tillfälle att förnya kontakten.

Jo, han hade länge levt bland de kanadensiska eskimåerna och sedan bosatt sig i Göteborg. Nu bodde han i en liten stuga utan vatten och el uppe i obygderna med fem kilometer till närmaste granne.

Han hade just fyllt 80. Till sitt namn Filip Mikaelsson, hade han tillfogat sitt samiska släktnamn

Hatta. Av en händelse som inträffade 1957 förstod jag varför han hade hållit sig för sig själv.

En annan same, tyst och tillbakadragen, hade kommit in i ett av arbetslagen. Han blev illa mottagen och stöttes ut efter några dagar.

När jag undrande vände mig till Nisse Ek, tyckte han som jag, att tilltaget var oresonligt och påpekade att större delen av befolkningen i Jokkmokk och trakten där omkring hade mer eller mindre samiska blodsband.

Att döma av nutidens rapporter från Lappland är samordningen mellan "svenskheten" och den samiska kulturen lika dålig nu som då.

Säsongens sista virke "rumpan" hade gått genom Voullerimforsen fram till Stora Luleälv, när jag tog farväl av vännerna och for vidare mot skiljeställena vid Luleå.

Dagen efter fick jag veta att två unga grabbar hade fått för sig att ränna i båt genom forsen. Den kapsejsade. Den ena höll sig kvar på skrovet och kunde ta sig iland, men den andre hade försökt simma. Han hittades våren därpå långt ner i älven.

När jag gick in i flottarreportaget följde romantiska föreställningar med i bagaget, det är sant, men lika sant är, att jag gick ur det med en betydande insikt om slitets och frihetens villkor.

I mitten av 60-talet hade den traditionella flottningen i Lilla Luleälven i stort sätt upphört. Vägarna längs älv och sjösystem var då helt utbyggda och timret fraktas sedan dess huvudsakligen i lastbil.

De sexton vattenkraftverken i Lilla Luleälv var färdigbyggda 1987 och stod 1990 för 9 procent av Sveriges elproduktion.

Fors vid Kvikkjokk

Recensioner

Gullan Sköld
Med känsla för klass
Thea Oljelund och
Marianne Höök
I femtiotalet,
folkhem och finrum
Leopard förlag

Marianne Höök var uppburen journalist i bland annat Vecko-Journalen, elegant, uppburen, men på samma gång vass och för den delen oförutsägbart.

Marianne Höök kunde konsten att förena kändisreportage med en kritisk distans. Något som på slutet av sextiotalet ledde till allt mer provocerande krönikor i Svenska Dagbladet för att till slut föra henne närmare socialdemokratin och Aftonbladet.

Thea Oljelund skrev för Året runt och i fokus för hennes intervjuer var istället vardagsmänniskorna.

Det finns såväl skillnader som likheter i dessa båda journalisters liv och verk. De var samtida, de arbetade för Bonniers kolorerade veckopress, de stod förmodligen ideologiskt rätt nära varandra, men de hade helt skilda livs- och yrkesbanor. De arbetade under det som måste varit veckopressens gyllene år.

Boktips från Caroline Runesdotter

Upplagorna var stora, utgivningen tät och genomslaget för det de skrev måste ha varit ett helt annat när de inte hade konkurrens av TV och det enorma informationsflöde vi har idag.

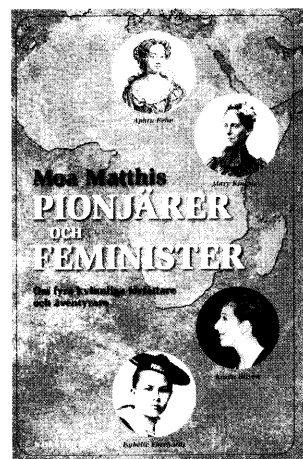
Sidantalet var oftast bara 50-60 sidor, förmodligen till största delen redaktionellt material, inte dessa välmatade förtäckta reklamblad vi har idag.

Gullan Skölds skildring av dessa båda journalister handlar i hög grad om tidsandan och samhällsutvecklingen under 50-60-talets Sverige där socialreportage blandades med reportage från en värld som trängde sig på.

Vi möter Thea Oljelunds vardagsnära porträtt av svenskättlingar i USA och Marianne Hööks bilder av efterkrigstidens Sovjetunionen och deras kvinnosyn i hemmahosreportage hos kändisskap och vardagsmänniskor.

Ibland behöver man den här typen av historiska reliefer för att bättre förstå sin egen tid.

Behöver jag tillägga att det är en bok som man har svårt att lägga ifrån sig?

Moa Mathis
Pionjärer och feminister
Om fyra kvinnliga äventyrare
Norstedts

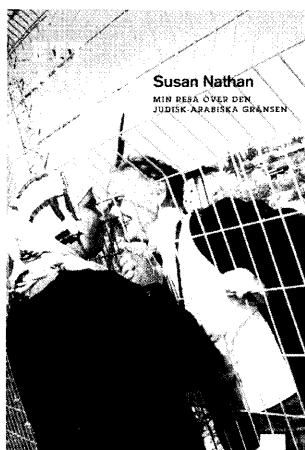
Det här är en spännande bok, inte bara för att den skildrar fyra kvinnors mycket ovanliga och spännande liv och äventyr, utan framförallt för att den sätter deras livsöden i ett kvinnohistoriskt perspektiv.

Det är fyra kvinnor och fyra tids-epoker som de representerar: Aphra Behn (1640-1689) skildrade i berättelsen om den stolte förslavade prinsen Oroonoko slaveriet på ett sätt som gjorde hennes verk till ytterligare ett argument mot slaveriet och författaren till Onkel Toms stuga, medgav gärna att Aphra Behn inspirerat henne.

Aphra Behn är enastående, inte bara för värdet av hennes författarskap utan också för prestationen att nå en sådan ställning, med den enkla bakgrund hon hade i en tid då många kvinnor inte ens var läskunniga.

Mary Kingsley som efter ett instängt liv som hemmadotter ger sig ut på upptäcktsresor i Västafrika, blev känd och uppburen Afrikaexpert, men samtidigt som hon utmålas som den nya kvinnan var hon noga med att avgränsa sig från de samtida suffragetterna. Karen Blixen och slutligen hennes yngre samtida Isabelle Eberhardt är väl båda mer kända för oss.

Recensioner

Susan Nathan
Ett annat Israel
Ordfront

Susan Nathan har gjort aliya, dvs som judinna gjort anspråk på sin rätt att flytta till Israel och få medborgarskap.

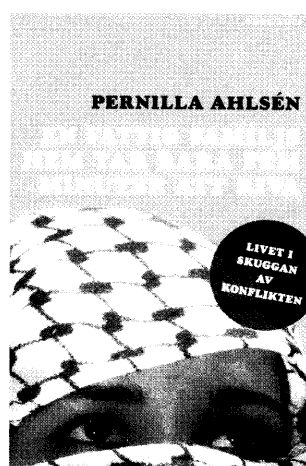
Från början matad med de ärofulla historierna om landet utan folk och folket utan land, upptäcker hon gradvis hur ytan krackelerar.

Hon konfronteras gång på gång med uppfattningar som hon av olika skäl inte kan acceptera. Till slut gör hon slag i saken och flyttar till en arabisk by i Israel och då blir det ett annat Israel hon lär känna, med inte så få likheter från det apartheids Sydafrika som hon vistats i under sin uppväxt.

I *Ett annat Israel* är det Susan Nathans upptäcktsresa från det att hon som nyanländ tillsammans med andra invandrare lever med tron att hon kommit hem, tills hon genom såväl israeliska som palestinska vänner blir varse de djupa orättvisor som skär rakt genom det israeliska statsbygget. Till namn demokrati, men med en väl genomförd diskriminering som gäller allt från vaggan till graven.

Medan den judiska befolkningen sprids över så stora landområden som möjligt, trängs den palestinska samman med hänvisning till markbrist.

Susan Nathans bok är, samtidigt som det ger en mycket detaljerad bild av hur det israeliska samhället fungerar, en utmärkt skildring av staten Israels historia, upptäckte jag som gick igenom flera andra böcker, men fann de uppgifter jag sökte i *Ett annat Israel*.

Pernilla Ahlsén
En fattig familjs hem
tar bara fem minuter att riva
Norstedts

Israel-Palestina konflikten är förmodligen en av de mest välbevakade i världen, ändå är det ovanligt med skildringar av hur människorna som befinner sig mitt i och under konflikten framlever sina liv.

Det har däremot Pernilla Ahlsén gjort. Hon har träffat kvinnor på båda sidor och lyssnat på deras berättelser.

Den bild som växer fram skiljer sig avsevärt från nyhetsidornas. Mycket av livets vedermödor kan vi inte ens föreställa oss, annat är sådant som vi borde fått veta, men tydligen inte haft tillräckligt nyhetsvärde, som till exempel de kvinnliga politiska fångarnas situation i israeliska fängelser.

Pernilla Ahlsén har vistats i området under ett par års tid. Hon närmar sig de kvinnor hon intervjuar med samma respekt oavsett om de är israeler eller palestinier, bosättare, martyrmödrar, soldater i israeliska armén eller före detta politiska fångar.

Alla får samma chans att reflektera över sina liv och den situation de befinner sig i, men som läsare framstår kontrasterna mellan israelers och palestiniers liv så mycket bjärtare.

Fabian Göranson
Gaskriget
Ordfront

Detta är världen ur en aktivists perspektiv skildrad som ett seriereportage.

Gaskriget är en tecknad skildring som startar med kravallerna under EU-toppmötet i Göteborg 2001. Huvudpersonen färdas sedan vidare över världen och hamnar som aktivist alltid i centrum för händelseutvecklingen. Från demonstrationerna i Göteborg till Paris något år senare där demonstranter möts av polisens gaspatroner. Huvudpersonen reser vidare till Buenos Aires och antikrigsdemonstrationer innan den amerikanska ockupationen av Irak och så tillbaka till Sverige... för att sedan hamna i Centralamerika. Allting knyts samman och allt hänger ihop.

500 miljoner underskrifter mot atombomben

Som en röd tråd genom SKV:s historia går kravet på internationell avrustning och förbud mot massförstörelsevapen. Kampen mot kriget, för fred och internationell solidaritet är en av SKV:s grundpelare.

"Mänskligheten bör utrota kriget innan kriget utrotar mänskligheten" skrev Elin Wägner i ett valmanifest 1924.

Efter andra världskriget genomfördes en rad namninsamlingskampanjer mot atombomben. En av de mest uppmärksammade var Stockholmsappellen.

På initiativ av bl a Kvinnornas demokratiska världsförbund arrangerades den första världsfredskongressen i Paris 1949 med 2 000 delegater. SKV deltog, liksom Clarté och observatörer från Vänner-
nas samfund (kväkare) och den Kristna fredsaktion-
onen.

I mars 1950 möttes den i Paris utsedda kommittén i Stockholm och lanserade "Stockholmsappellen" som krävde ett absolut förbud mot atombomben och:

"... att den första regering som använder atomvapnet mot ett land, vilket det än är, skulle begå ett brott mot mänskligheten, och borde behandlas som krigsförbrytare."

Stockholmsappellen blev en enorm framgång för fredsrorelsen världen över, sammanlagt 500 miljoner namn samlades in!

I Sverige organiserades möten och demonstrationer med tusentals atombombsmotståndare och 313 000 namn samlades in, trots motstånd från Sveriges Fredsråd, IKFF, Världsfredsmissionen, Världsfederalisterna m fl. De varnade folk från att skriva på:

"Hela denna aktion är endast kamouflerad politisk propaganda" skrev de i ett uttalande och hävdade att de som skrev på appellen riskerade att bli "utnyttjade för helt andra syften än de som främjar fredens sak."

Det fanns en utbredd misstänksamhet mot den nya fredsrorelsen – att fredliga kvinnors engagemang utgjorde ett hot mot etablissemangen var uppenbart. Motståndarna stämplade fredsrorelsen som ett kommunistiskt Moskvastyrkt påhitt.

Att verka för fredens sak i det kalla krigets kölvatten var varken enkelt eller lätt. Det krävdes mod att vara fredsaktivist! Stämningen var hätsk – på sina håll i världen utsattes

fredsaktivisterna för svåra förföljelser: de förtalades, sattes i fängelse, utsattes för skådeprocesser, stämpelades som landsförrädare, förlorade sina jobb.

Trots detta blev som sagt Stockholmsappellen en succé. Bakom en stor del av namnen som samlades in i Sverige stod SKV:s medlemmar.

Orädda kvinnor i Göteborg trotsar polisens förbud

Frågan om fred har engagerat framförallt kvinnor – det handlar ju om livet.

När polisen i Göteborg vid ett tillfälle på 1950-talet inte gav demonstrationstillstånd för Stockholmsappellens kvinnoaktivister lät de inte slås ner av det.

De uppfinningsrika kvinnorna tog saken i egna händer och med var sitt plakat gick kvinnorna en och en i lång rad längs Göteborgs gator till polisens stora förtret.

Efteråt förbjöd polisen liknande demonstrationer.

European Social Forum i Aten

Text och bild:
Ilanthe Holmberg

"Kvinnor för ett annat Europa",
(Women Towards a Different Europe
WTDE).
På bilden; Inger
Johansson

Det är ett och ett halvt år sedan European Social Forum hölls i London. Årets mötesplats blev Aten den 4- 7 maj, den 4:e i ordningen.

Återigen samlades organisationer med sociala- och medborgerliga rättigheter på dagordningen, fackliga -, miljö-, bistånds- och hbt-organisationer, antirasistiska och feministiska grupper och nätverk.

Nästan trehundra olika seminarier och workshops tävlade om uppmärksamheten med drygt hundratalet kulturevenemang.

Man räknar med 35 000 deltagare och på antikrigsdemonstrationen i centrala Aten tågade 100 000 människor!

Även denna gång deltog nätverket "Kvinnor för ett annat Europa", nu som samordnare för ett seminarium om EUs tjänstedirektiv ur ett kvinnoperspektiv. Direktivet är känt som Bolkestein-direktivet efter den EU-kommissionär som arbetat fram förslaget.

Motståndet i många EU länder har varit starkt, inte minst när det gäller principen om att ursprungslandets regler skall gälla när tjänster utförs i annat land.

Här har kommissionen fått backa, men det förslag som ligger öppnar

för utförsäljning av samhällsägda tillgångar och privatiseringar. Därför uppfattas det också som ett hot mot inte minst kvinnors intressen, eftersom de är mest beroende av en ansvarstagande välfärdsstat.

Eva-Britt Svensson, EU-parlamentariker för Vänsterpartiet och medlem av det utskott som ansvarar för direktivet, representerade Kvinnor för ett annat Europa i panelen, (Women Towards a Different Europe WTDE).

EUROPAS LEDARE – TÄNK OM!

Europaunionens medlemsländer genomför idag en omfattande militär planering och organisering i linje med den rekommendation att satsa på ökade militära resurser som uttrycks i förslaget till ny konstitution.

Det finns redan ett nära samarbete mellan den europeiska unionen och Nato, där två nationer som är kärnvapeninnehavare ingår. Enorma summor investeras i utveckling av allt mer sofistikerade vapen, samtidigt som stora vapenarsenaler byggs upp i förberedelse för framtida konflikter. Allt detta är en anledning till stark oro.

Det är svårt att se, att denna verklighet motsvarar vår idé om en Europeisk Union som garant för freden och ökande välfärd.

En militarisering av EU är inte vad människorna i Europa önskar sig, allra minst dess kvinnor.

Medborgarna i våra länder är mer angelägna att ta itu med växande sociala klyftor, fattigdom, arbetslöshet och sociala spänningar.

Om de ofantliga summor som läggs på vapen istället investerades i att tillgodose behoven hos milliontals människor i deras dagliga liv, skulle våra samhällen utvecklas och blomstra.

Varför sker inte detta? I vems intressen finns tusentals kärnstridsspetsar utplacerade över hela vår värld?

Internationell solidaritet i Lund. I förgrunden, Erni Friholt.

Bergthora från Island sjunger för de andra delegaterna

Den europeiska sektionen av Kvinnorna Demokratiska Världsförbund (KDV) har nyligen diskuterat den europeiska säkerhetspolitiken och kärnvapenhoten i världen vid ett seminarium i Sverige (Lund).

Vi ser inte logiken i att fred med våra medmänniskor skall vila på innehav av de mest destruktiva vapen som någonsin frambringats. Förbered för krig och vi får skörda krig – det är vad historien lär oss.

Vi medlemmar av KDV efterlyser ett mer upplyst sinne hos våra ledare och

större känslighet för de behov och önskemål som finns hos vanliga människor för att den omänskliga vapenkapplöpningen ska kunna hejdas. Det är inte på detta fundament vi vill bygga våra liv och fostra våra barn!

Vi vädjar till Europas ledare att tänka om. En hållbar fred vinnns med fredliga medel!

Erni Friholt
Ordförande i SKV (svenska
sektionen för KDV)
Enligt uppdrag av seminariet i
Lund 20 – 21 maj 2006-05-25
Tel. 0304- 512 15
E-post: ernifriholt@tele2.se

VÄGEN TILL EN KÄRNVAPENFRI VÄRLD

*... var den hoppfulla rubriken på ett seminarium
den 20 – 21 maj som anordnats av SKV:s avdelning i Lund.*

Där deltog kunniga föredrags-
hållare, utländska gäster från
Island, Schweiz, England,
Luxemburg och Österrike, alla,
liksom de svenska deltagarna,
medlemmar i KDV, Kvinnornas
Demokratiska Världsförbund
och en intresserad allmänhet.

Ett intensivt tvådagarsmöte,
mycket välorganiserat. Fest på
kvällen, Lundakarneval och lite
sightseeing hanns också med.

Gunnar Westberg som är
ordförande i internationella
Läkarförbundet för förebyg-
gande av kärnvapenkrig
(IPPNW) fastslog direkt och
med eftertryck att: "en kärnva-
penfri värld är inte bara möjlig,
den är helt nödvändig och den
kommer att komma!".

Det finns tillräckligt med
kärnvapen i världen idag för att
utrota hela mänskligheten.

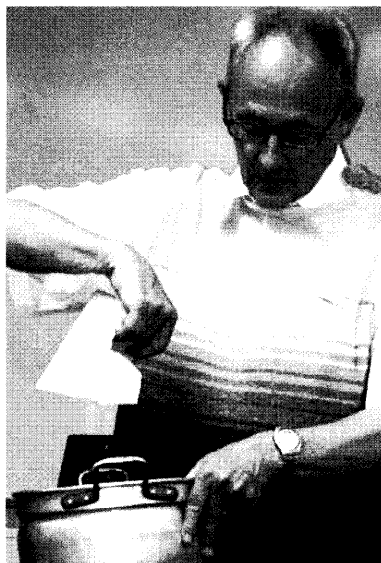
Han visar detta åskådligt
med en bunke som han släpper
ärter i. 1 ärta symboliserar de
300 miljoner ton (3 megaton)
som behövdes för all förstörelse
under andra världskriget inklu-
sive Hiroshima och Nagasaki.

Den engelska Trident u-båten
med sina 24 missiler är lika
med 20 andra världskrig = 20
ärter.

Den största ryska u-båten är
ännu lite större = några världs-
krig och några ärter till. 100
ärter = 300 megaton kan för-
störa alla städer i världen och
lite till.

Idag finns i världen en ar-
senal motsvarande minst 900
världskrig och lika mycket "i
reserv". Nu rasslar ärtorna ner i
bunken och åstadkommer
otäcka ljud...

Enbart testerna som USA
genomförde 1963 dödar fortfa-

Gunnar Westberg med ärter

Anna Sanne Göransson från Ofog

rande fler människor än Tjernobyl,
berättar Gunnar. På fråga om en
värld med atomenergi men utan
kärnvapen skulle kunna ha hållbara
utvecklingsutsikter, svarar han:
"förmodligen inte!".

Steget från fredlig energi till
vapenenergi är alltför kort. Och så
länge det finns atomvapen kommer
det att finnas krig.

Anna Sanne Göransson från
OFOG (nätverket för en kärnvapen-
fri värld) berättade om de många
aktionerna runt kärnvapenbaser

som nätverket deltagit i med
ickevålds-demonstrationer och
blockader och fredsläger.

Det började 1999 med en
aktion mot den engelska Trident
ubåtsbasen Faslane i Skottland.
Där lyckades man komma åt all
datorutrustning och kastade allt
överbord ner i havet.

Nato-baserna i Belgien och
Norge är också påpassade av
Ofog.

Kärnvapenbasen Faslane ligger
utanför Glasgow. 2001 genom-
fördes där den största demon-
strationen hittills under parollen
"Shut down Faslane". Ett freds-
läger upprättades. 300 blev
arresterade.

– Vi var där för att försvara
demokratin och visa vad vi
känner. Kärnvapenstaterna,
inklusive Storbritannien, visar
inga tecken på att nedrusta själva,
så det är upp till oss att stoppa
dem, deklarerar Anna.

Nästa stora aktion börjar i höst
med en årslång blockad av
Faslane. Anna uppmanar oss att
åka dit då Sverige har huvud-
ansvaret för lägret, i mitten på
oktober.

Söndagen ägnades åt rapporter
från de olika länderna – situatio-
nen i respektive land och vad den
egna organisationen gör. Och vad
vi kan göra gemensamt i den
europeiska delen av KDV.

Vi kom överens om att hålla
något liknande möte som detta i
Lund åtminstone en gång per år i
olika länder. Att vi ska ha tätare
e-postkontakt, utbyta rapporter
och erfarenheter.

SKV:s rapportörer från Lund:

Ianthe och Erni

Foton: Margareta Nordh

fortsättning nästa sida

**Ingela Mårtensson,
tidigare ordförande i
Nej till EU, skissade på
de komplicerade
strukturer i EU som är
resultatet av föresatsen i
Maastrichtfördraget...**

...att medlemsländerna
”föresatt sig att genomföra
en gemensam utrikes- och
säkerhetspolitik, som på
lång sikt omfattar en
gemensam försvarspolitik
som med tiden skulle kunna
leda till ett gemensamt
försvar”.

EU har inte varit sen med
att skapa instrument för att
implementera denna eventu-
ella satsning på ett gemen-
samt försvar. Det finns
otaliga organ, kommittéer,
enheter, byråer som sysslar
med dessa frågor.

Nyckelroller spelar
vapenindustrin som numera
inget enskilt land kontrollerar,
samt samarbetet med
NATO.

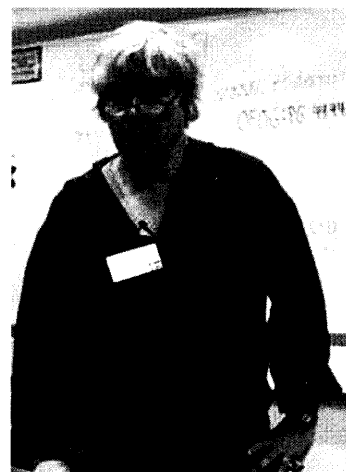
NATO- strukturererna är
så intimt sammanvävda
med dem inom EU att det
knappast skulle märkas
om ett ”alliansfritt” land
som Sverige, faktiskt blev
medlem, har det sagts.

Också viktigt i samman-
hanget är den europeiska
energipolitiken. Europa är
beroende av sin energi-
import till 50 procent, en
siffra som om 25 år
bedöms ha ökat till 70
procent.

Staters utrikespolitik
dikteras i stor utsträckning
av sina energiintressen,
vatten, olja, kärnkraft – i
förlängningen kärnvapen-
intressen, som vi ser i
världspolitiken idag.

EU, liksom andra, vill
värna ”sina intressen” i
omvärlden. Hur ser dessa
intressen ut?

Två inblandade stater är
dessutom kärnvapeninne-
havare, beredda att använ-

da dessa, samtidigt som EU-
parlamentet antagit en
resolution mot massför-
störelsevapen.

Vad är det som gäller?
Hur kan gemene man hålla
reda på vad som händer, än
mindre påverka händelseut-
vecklingen? Vad vet våra
politiker?

Dessa och många fler
oroliga frågor ställer vi oss.

**Agneta Norberg, SKVs
kunniga och engagerade
expert på militär upp-
rustning och USA:s
hegemoni i världen,
talade om militarism**

Detta gjorde redan Rosa
Luxemburg på sin tid. Som
globaliseringen utvecklas är
också den ett uttryck för
kolonialism.

Som symbol för detta kan
man se en knuten näve
invirad i ett stjärnbanner.

De multinationella
bolagen kan inte blomstra
utan hotet förborgad i
denna knutna näve. USA
håller världen i ett stryp-
grepp med sina 750 mili-
tärbaser i över 100 länder
runt om i världen.

Först kanske man lockar
med lån till kostsamma
storprojekt, för att i ett
senare skede idka utpress-
ning för att få etablera
baser.

Som Vandana Shiva,
vinnare av det alternativa
Nobelpriset för några år
sedan, säger:

”Krig kan man föra på
annat sätt än med konven-
tionella metoder. Man kan
finansiera rörelser och

organisationer som passar
ens syften och manipulera
media. T.ex. intervjuades
Condoleezza Rice om hotet
från massförstörelsevapen i
Irak med bilden av ett
atomvapenmoln i bakgrun-
den.

Man kan protestera med
sin närvaro ”visa med sin
kropp” var man står, som
kvinnorna gjorde vid
Greenham Common, och
numera gör på Menwith Hill
i norra England, världens
största spionsatellitbas. Och
var man än bor kan man
ställa obekväma frågor”.

*Referat: Ianthe Holmberg
Foto: Margareta Nordh*

I USA finns ett kvinnonätverk mot kriget. Nu gör det **Mors dag** till en dag mot kriget. Kvinnorna hade med detta upprop, skrivet av Julia Ward Howe, poet och djupt troende. Hon startade Mors dag 1870.

Det kan vara bra att påminna sig att Mors dag har de här traditionerna, inte det kommersiella jippo som varuhusen vill få oss att tro.

*Stig upp, ni kvinnor som denna dagen hyllas!
Res er, alla kvinnor vars hjärtan fylls av mod!
Alla ni som döpts i vatten eller tårar!*

Säg med fasta stämmor:

"Vi godtar ej att frågor besvaras av icke relevanta aktörer.

Männen skall ej hos oss söka applåder och smek om samtidigt det är stanken av slakt de bär med sig. Våra söner skall inte tas ifrån oss och fås att glömma allt vi har kunnat lära dem av kärlek, barmhärtighet och tålmod.

Vi som är kvinnor från ett land, hyser ömma känslor nog för dem i andra länder och medger därför ej att våra söner tränas för att skada deras.

Ur djupet av en härjad Jord en röst hörs ljuda i samklang med vår egen: "Ned med vapnen! Ned med vapnen!"

Svärdets mördande kan aldrig väga jämt med rättvisan, vanära utplånas icke av blod, ej heller rättfärdigas ägande av våld".

Såsom männen genom tiderna har övergett plog och städ när kriget kallar, låt kvinnorna nu lämna allt därhemma och samlas till ett mäktigt rådslag för en dag.

Låt dem mötas först, som kvinnor, för att sörja de döda och minnas dem. Låt dem sedan med största allvar överlägga om på vilket sätt mänsklighetens stora familj skall kunna leva i fred...

Varje individ skall ses som bärare av Guds heliga stämpel, inte Caesars.

I kvinnlighetens och mänsklighetens namn ber jag innerligt om att man kallar allmänt till en kvinnornas kongress, utan begränsning av nationstillhörighet, att äga rum på någon plats som anses lämplig, så snabbt som kan ske med hänsyn till syftet, för att främja ett förbund av skilda nationaliteter, vänskapliga överläggningar kring internationella frågor, de stora och mäktiga intressena för fred.

Grace och Julia. Foto: Majlis Fridén

HJÄLP! Ekonomi fattas till verksamhet och MAT

Äldre-centret i Monrovia startade den **13 mars 2006** med 25 entusiastiska kvinnor.

Några kom redan under förberedelseiden. Lokal anskaffades i januari, ett nybyggt hus (delas med ungdomsverksamheten) marken röjdes runt huset och växter planterades.

Ledare, verkmästare och nattvakt är anställda. Grace och Julia är de två synnerligen engagerade ledarna.

SKV:s medlem i arbetsgruppen, **Joy Mahlasela** var i Monrovia för att hjälpa till i starten.

Äldre-centret har tre problem:

PENGAR

Forum Syd kräver att vi själva skall bidra med 10 procent av kostnaderna, vilket utgör 15 000 kronor, vilket vi inte har fått ihop än.

MAT.

Forum Syd avslog matkontot, vilket är ett stort problem. Kvinnorna vistas på Centret mellan 9.00 – 15.00 3 dagar i veckan, kommunikationerna i stan fungerar inte, de måste gå långa sträckor, har inga pengar och hur löser vi det här?

Kan det stjälpa hela projektet?? Därför ber vi om matbidrag.

MOPED.

Personalen skulle behöva ha ett samfärdsmedel för att kunna göra hembesök, för transporter av olika slag. Har projektet en fortsättning är moped ett önskemål.

Projektansvarig:

Svenska Kvinnors Vänsterförbund,
tel. 08-640 92 05.

För ekonomiskt bidrag, PG: 5 13 23-4
Kontakt: Majlis Fridén,
friden@swipnet.se

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Hyr en vecka i Gesunda nära Siljan i Dalarna

För semester och
mindre konferenser

Fyra fasta bäddar plus två extra,
samt Lillstuga med två bäddar.
Storstuga med öppen spis, kök,
lättskött med kyl och frys, dusch,
toalett, varmt och kallt vatten.
Medtag sänglinne och
handdukar.

Pris: 2.500 kr/vecka för icke
medlemmar i SKV.

Pris: 1.500 kr/vecka för
medlemmar i SKV.

Vid bokning:
08-777 60 25, 070-728 37 88,
08- 649 30 18

**Svenska Kvinnors
Vänsterförbund, SKV**

Tegelviksgatan 40,
116 41 Stockholm,
tel.08-640 92 05

Kontakta SKV! info@svenskakvinnor.nu

Tegelviksgatan 40
116 41 STOCKHOLM
tel. 08-640 92 05
skvstockholm@telia.com

Linnégatan 21 B
413 04 GÖTEBORG
031-14 40 28
skvgoteborg@telia.com

Erni Friholt (ordf.)
Stocken 2127
440 80 ELLÖS
0304-51215
ernifriholt@tele2.se

Helena Svantesson
Skolrådsvägen 21
224 67 LUND
046-12 33 87

Gunnil Bengtsson
Övre Brogatan 43 A
293 36 OLOFSTRÖM
054-42 814
[gunnil.bengtsson@
edu.olofstrom.se](mailto:gunnil.bengtsson@edu.olofstrom.se)

Sonia Karlsson
Tararp
ASARUM
0454-329 160

Aase Bang
Herrgårdsgatan 12
652 24 KARLSTAD
054-18 99 61
aase.bang@telia.com

Katarina Sandström
Klaverstråket 32
903 53 UMEÅ

Mari-Anne Kristiansen
Strandvägen 5
941 53 PITEÅ
0911-688 51

Karna Lindén
Mejramsvägen 103
702 18 ÖREBRO
019-33 24 05

Siv Larsson
Vallmotorp
Ackelbro
641 99 Katrineholm
0150-270 48

Notiser

Rösträtt efter 40 års kamp

Kvinnor i Kuwait har för första gången fått rösta och även blivit valbara, efter att landets parlament gav dem rösträtt i maj ifjol.

Två kvinnor kandiderade för en ledig plats i ett fyllnadsval.

Visserligen var det en man som blev invald, men kvinnorna är optimistiska inför parlamentsvalet som ska äga rum 2007.

”Äntligen har vi fått våra politiska rättigheter, efter mer än

40 års kamp”, sa en kvinnlig aktivist. ”Detta är en historisk dag”, sa en TV-reporter i en sändning som visade hur män och kvinnor stod i samma kö för att få lägga sina röster.

Flickfoster aborteras i Indien

En indisk läkare har fått tolv års fängelse för att ha erbjudit sig att genomföra aborter när ultraljudsprov visade att fostret var en flicka.

Det är sedan 12 år tillbaka förbjudet för läkare att avslöja fosters kön, eftersom många familjer bara vill ha pojkar.

Medavgiften, som krävs när en flicka skall giftas bort, blir ofta ett ekonomisk problem, men rika familjer är de största synderna.

Enligt *Lancet* aborteras ett flickfoster på 25, men i de rikaste regionerna blir ett av sex havandeskap avbrutna.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Tegelviksgatan 40, 116 41 Stockholm
tel. 08-640 92 05
e-post: skvstockholm@telia.com

Linnégatan 21 B, 413 04 Göteborg
(månd-fre 13-15) tel. 031-14 40 28
e-post: skvgoteborg@telia.com

Postgiro: 50 50 95-0
e-post: info@svenskakvinnor.nu
Hemsida: www.svenskakvinnor.nu

*SKV är partipolitiskt obundet och verkar för ett demokratiskt samhälle
med en ekonomi som inte bygger på profit utan på människors behov,
ett samhälle fritt från alla former av förtryck*

Förbundets målsättning är:

att verka för jämställdhet mellan kvinnor och män

och för ett rättvist samhälle där alla har ett meningsfullt arbete

att verka för ett samhälle där alla barn är trygga och har lika värde, oavsett föräldrarnas ekonomiska situation, etniska tillhörighet eller nationalitet

att verka för fred, allt framtidsarbets grundval

att verka för skydd av vår egen och framtida generationers samhälle

att verka för solidaritet mellan folken, särskilt solidaritet med kvinnor, som i regel är hårdast drabbade av förtryck och exploatering

SKV har i korthet följande historia:

År 1914 bildades Föreningen Frisinnade Kvinnor under parollen "Mot krigspsykos, för demokrati och kvinnans likställighet".

År 1932 utvidgades förbundet så att samarbete blev möjligt med alla kvinnor som önskade en samhällsutveckling i vänsterriktning. Då fick förbundet sitt nuvarande namn.

År 1946 anslöt sig Svenska Kvinnors Vänsterförbund till Kvinnornas Demokratiska Världsförbund, KDV (Women's International Democratic Federation). KDV har konsultativ status hos FN:s ekonomiska och sociala råd hos Unesco. Denna status innebär rätt att yttra sig vid sammanträden och framlägga egna förslag.

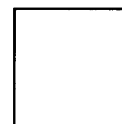
Välkommen som medlem i SKV!

- ☐ Ja, jag vill gärna bli medlem i SKV
PG: 50 50 95-0
- ☐ Ja, jag vill gärna prenumerera på Vi Mänkor
Pren: 4 nr/år 150 kronor. PG: 90 24-1
- ☐ Stöd/gåvoprenumeration – frivilligt bidrag

Namn:

Adress:

Postadress:

SKV
Linnégatan 21 B
413 04 Göteborg

Posttidning B

Returadress:

SKV

Linnégatan 21 B

413 04 GÖTEBORG

BEGRÄNSAD

EFTERSÄNDNING

Vid defenitiv eftersändning

återsänds försändelsen med

nya adressen på baksidan

Barbro Fridén,
hennes dragspel
och en strof ur
hennes visa om
hennes och allas
våra barn.

Nästa tidnings
tema ska handla
om det goda och
det onda livet för
barnen.

Bild: Erni Friholt

”... Ni är mina barn,
inte finast i stan,
men det bästa jag har, det är ni.
Ni är framtidens ljus
och i kärlekens hus
vill jag bygga och bo med er.
Ni är mina barn.
Ni är allas barn.
Vår gemensamma skatt, det är ni.
Ni är framtidens ljus
och i fredens hus
skall vi bygga och bo med er ...”.